

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки та менеджменту
Кафедра прикладної економіки

Шакула Алла Юріївна

УДК 338.45:630:131.5

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Шляхи підвищення доходів лісогосподарських підприємств

Бізнес-економіка

(назва освітньої програми)

051 - Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Шакула А.Ю.

(підпис ініціали та прізвище здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник к.е.н., доц. Савко Оксана Ярославівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Бережницька У.Б.

(підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Рецензент

Мельничук І.В.

(підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Івано-Франківськ – 2024

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут Економіки і менеджменту
Кафедра прикладної економіки
Спеціальність 051 Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

“ ___ ” _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Студенту _____

Шакулі Аллі Юрїївні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема магістерської роботи Шляхи підвищення доходів лісогосподарських підприємств

1. Затверджена наказом ректора університету від “15” листопада .2023 р. № 176/8
2. Термін здачі студентом закінченої роботи 10 січня 2024 р.
3. Вихідні дані роботи фінансова та звітна інформація Філії «Надвірнянське лісове господарство»
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)

Вступ

Розділ 1 Теоретико-методичні основи вивчення доходів підприємства

Розділ 2 Аналіз та оцінка доходів лісогосподарських підприємств

Розділ 3. Напрями підвищення дохідності лісогосподарських підприємств

Висновки

Список використаних джерел

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

рис 1.1. Сутність поняття «дохід» за теоретичними поглядами вчених- економістів; рис. 1.2 Критерії визначення доходу підприємством , рис. 1.3 Класифікаційні ознаки та складові доходів підприємства, рис. 2.1 Частка реалізованої лісової продукції регіонами України за 2022 рік, рис2.2 Структура заготівлі деревина лісогосподарськими підприємствами України за 2018-2022 роки, рис. 2.3 Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, рис. 2.4 Структура доходів аналізованого лісогосподарського підприємства за 2018-2022 роки, рис. 2.5 Структура витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, рис 2.6 -2.8 Прямі тренду для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Філії «Надвірнянське лісове господарство», рис. 2.9 Показники рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, рис. 2.10 Динаміка показників рентабельності діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки,рис 3.1 Етапи управління доходами Філії «Надвірнянське лісове господарство», рис 3.2 Напрями підвищення ефективності лісогосподарських підприємств

6. Дата видачі завдання “14” листопада 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Номер і назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів магістерської роботи	Примітка
ВСТУП	10.10.2023	виконано
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	23.11.2023	виконано
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ДОХОДІВ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ	23.11.2023	виконано
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХІДНОСТІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	20.12.2023	виконано
ВИСНОВКИ	04.01.2024	виконано

Студент _____

(підпис)

Шакула А.Ю.

(розшифровка підпису)

Керівник роботи _____

(підпис)

Савко О. Я.

(розшифровка підпису)

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1 Економічна сутність доходів підприємства	10
1.2 Складові та класифікація доходів підприємства	15
1.3 Методичні основи аналізу доходів підприємства	20
Висновки за розділом 1	24
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ДОХОДІВ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	26
2.1 Загальна характеристика діяльності лісогосподарських підприємств України	26
2.2 Загальна характеристика та аналіз основних техніко-економічних показників Філії «Надвірнянське лісове господарство»	32
2.3 Вертикальний аналіз доходів та витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство»	37
2.4 Аналіз та оцінка показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство»	43
Висновки за розділом 2	48
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХІДНОСТІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	51
3.1 Удосконалення етапів управління доходами Філії «Надвірнянське лісове господарство»	51

Змн.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата				
Розроб.		Шакула А.Ю.			Шляхи підвищення доходів лісогосподарських підприємств	Літ.	Арк.	Акрушів
Перевір.		Савко О.Я.					3.8	93
Рецензент		Мельничук І.В.				ІФНТУНГ, ЕКзм-22-1		
Н. контр.		Федорович І.В.						
Затверд.		Бережницька У.Б.						

3.2 Напрями підвищення ефективності діяльності лісогосподарських підприємств	56
Висновки за розділом 3	62
ВИСНОВКИ	63
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА	67
ДОДАТКИ	71

						Арк.
						6
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

РЕФЕРАТ

У магістерській роботі проведено дослідження доходів лісогосподарських підприємств на прикладі Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Метою роботи є дослідження доходів та витрат лісогосподарських підприємств, а також виокремлення напрямів підвищення ефективності їх діяльності.

Завдання, котрі необхідно вирішити для досягнення поставленої мети:

- визначити сутність поняття «дохід» та джерела його походження;
- здійснити аналіз обсягів реалізації лісової продукції регіонами України;
- проаналізувати діяльність лісогосподарських підприємств на прикладі Філії «Надвірнянське лісове господарство»;
- провести вертикальний аналіз доходів, витрат та рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» ;
- виокремити напрями підвищення ефективності діяльності лісогосподарських підприємств.

Методи дослідження. У роботі використані методи: аналізу та синтезу, табличний та графічний, аналіз за лініями тренду, узагальнення.

Отримані результати можуть бути прийняті у діяльності лісогосподарських підприємств, а також при формуванні напрямів їх подальшого функціонування.

Ключові слова: лісогосподарські підприємства, лісові ресурси, доходи підприємства, рентабельність діяльності, напрями ефективності.

ABSTRACT

In the master's thesis, a study of the income of forestry enterprises was carried out using the example of the Branch "Nadvirna Forestry"

The purpose of the work is to study the income and expenses of forestry enterprises, as well as to identify directions for improving the efficiency of their activities.

Tasks that must be solved to achieve the set goal:

- determine the essence of the concept of "income" and its sources of origin;
- to carry out an analysis of the volume of sales of forest products by the regions of Ukraine;
- to analyze the activities of forestry enterprises using the example of the "Nadvirna Forestry" Branch;
- to conduct a vertical analysis of income, expenses and profitability of the "Nadvirna Forestry" Branch;
- to single out directions for improving the efficiency of forestry enterprises.

Research methods. The work uses the following methods: analysis and synthesis, tabular and graphical, trend line analysis, generalization.

The obtained results can be adopted in the activities of forestry enterprises, as well as in the formation of directions for their further functioning.

Key words: forestry enterprises, forest resources, enterprise income, profitability of activity, directions of efficiency.

ВСТУП

Джерелом для розвитку будь-якого суб'єкта господарювання є дохід. Від його рівня залежить розмір отриманого прибутку, а також покриття витрат діяльності та сплата податкових зобов'язань тобто це комплексний показник, який в певній мірі свідчить про успішність, результативність діяльності підприємства.

Обсяг отриманого доходу свідчить про наявність попиту на товари, продукцію чи послуги підприємства, ефективність роботи підрозділів. Тому підвищення дохідності для підприємства та пошук напрямів подальшого розвитку є одним із основних, першочергових завдань для керівництва в тому числі і для лісогосподарських підприємств.

Лісогосподарські підприємства, як суб'єкти підприємницької діяльності здійснюють своє функціонування у сфері заготівлі, переробки деревини різних сортів, відтворення лісових ресурсів.

Лісогосподарські підприємства в Україні у переважній більшості розміщуються у лісистих регіонах, що впливає на розвиток економіки такого регіону, а також на розвиток індустрії рекреації тобто такі суб'єкти господарювання мають суспільне значення. Тому дослідження доходів таких підприємств, а також підвищення рівня та пошук напрямів ефективності їх діяльності має важливе значення.

Питання аналізу доходів підприємств досліджувались у працях таких науковців, як: Бурковського А.П., Бурковського П. А. , Волоциної О. А., Даценко С. М., Дерій В. А. Кордзаія І. А., Лоханової Н. О. Ульченко А. М та багато інших. Серед авторів, котрі досліджували різні аспекти діяльності лісогосподарських підприємств та підвищення ефективності їх діяльності, можна виокремити таких: Блажкевич Т. П., Волочков В. В. , Гордійчук А. І. Карпук А. І., Кватирко О. М Коваль Я. В., Ксьондз С. В., Підгірна, В. С., Сеньовська Я.В. та інші.

Об'єктом дослідження у роботі є процеси аналізу доходів лісогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних положень щодо аналізу доходів лісогосподарських підприємств з метою пошуку напрямів їх підвищення.

Метою роботи є дослідження доходів та витрат лісогосподарських підприємств, а також виокремлення напрямів підвищення ефективності їх діяльності.

Завдання, котрі необхідно вирішити для досягнення поставленої мети:

- визначити сутність поняття «дохід» та джерела його походження;
- здійснити аналіз обсягів реалізації лісової продукції регіонами України;
- проаналізувати діяльність лісогосподарських підприємств на прикладі Філії «Надвірнянське лісове господарство»;
- провести вертикальний аналіз доходів, витрат та рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» ;
- виокремити напрями підвищення ефективності діяльності лісогосподарських підприємств.

Методи дослідження. У роботі для визначення сутності «дохід» використано методи аналізу та синтезу, з метою відображення отриманих результатів аналізу – графічний і табличний методи, для формування висновків до розділів та підрозділів роботи – узагальнення, для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – трендовий.

Інформаційною базою для роботи стали законодавчі акти у сфері діяльності лісогосподарських підприємств, стандарти бухгалтерського обліку, котрі визначають поняття «доходи», «витрати», офіційні сайти досліджуваних підприємств, статистичні та звітні дані підприємств, наукові праці вітчизняних авторів.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Економічна сутність доходів підприємства

Головною метою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є прибуток та його максимальне збільшення. Виходячи з цього, одним із найважливіших понять у функціонування підприємства є його доходи. Дохід суб'єкта господарювання виступає вагомим критерієм у його діяльності оскільки від його розміру залежить отриманий підприємством прибуток.

Загалом варто відмітити, що дохід залежить від обсягів продажу підприємства, рівня його розвитку, частки, яку займає підприємство на ринку та низки зовнішніх факторів. Дохід суб'єкта господарювання є одним із найвагоміших показників, котрі відображають його фінансово-економічний стан та основну мету діяльності.

Під терміном «дохід» доцільно вважати економічну категорію, яка означає безпосереднє одержання підприємством певних активів (матеріальних ресурсів чи грошей) або зменшення сум зобов'язань, що призводять до збільшення суми власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу з внесків власників або учасників).

Теоретичний аналіз наукових поглядів вчених-економістів щодо трактування терміну «дохід», дав можливість узагальнити і виокремити основні підходи до його розуміння (рис. 1.1).

Основною відмінністю у трактуванні сутності доходу за національними та міжнародними стандартами є те, що у МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів з клієнтами» акцентується увага на тому, що дохід повинен бути отриманий у звітному періоді [2]. Також у міжнародному стандарті наведено визначення доходу (revenue – виручка), яке у національних стандартах відсутнє, як і згадка про звичайну діяльність.

Рисунок 1.1 – Сутність поняття «дохід» за теоретичними поглядами вчених- економістів [1]

Операційної діяльності, а не звичайної діяльності в широкому її значенні [3]. Отже, під терміном «дохід» доцільно вважати економічну категорію, яка означає безпосереднє одержання підприємством певних активів (матеріальних ресурсів чи грошей) або зменшення сум зобов'язань, що призводять до збільшення суми власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу з внесків власників або учасників). З економічних наукових джерел відомо, що більшість творців теорії економіки були як англійцями, так і американцями, тому багато термінів і їх позначень прийнято записувати саме англійською. Дохід позначається словом «revenue», а в формулах позначається TR – total revenue або ж загальна виручка. Як результат: дохід і виручка в економічному сенсі виступають синонімами. Тобто прирівнювати дохід до виручки коректно тільки тоді, коли не було інших надходжень, окрім оплат за основною діяльністю. Тобто виручка – це всі гроші, які отримано від ведення господарської діяльності (від продажу товарів, надання послуг, виконання робіт).

Об'єктивна необхідність одержання доходів підприємства полягає в тому, що їх воно отримує в результаті відповідної господарсько-фінансової діяльності, яка неможлива без здійснення різних цілеспрямованих витрат. «Доходи підприємства, – як зазначає у своїй монографії В.А. Дерій, – це своєрідна подяка суспільства підприємству за те, що воно створює певні матеріальні та нематеріальні блага, які потрібні суспільству чи окремим його групам або членам» [3]. Доцільно зауважити, що доходи підприємства можуть бути як в грошовій, так і не в грошовій формах. Грошовим доходам, у нинішніх умовах глобалізації економіки, надають більшу перевагу, оскільки саме за їх сприянням забезпечується розширене відтворення виробництва та стабільне функціонування суб'єкта господарювання. Негрошові доходи – це доходи, які підприємство можливо отримає. Але невідомо, по-перше, коли це відбудеться і, по-друге, яка частка негрошових доходів все ж таки ніколи не перетвориться у грошові внаслідок виникнення безнадійної дебіторської заборгованості покупців та замовників перед суб'єктом господарювання. Якщо в структурі негрошових (умовно-грошових) постійно зростає частка доходів, які не перетворюються у грошові, це може означати, що підприємство легковажно або свідомо легковажно (за умови певного хабара чи іншої корисливої ситуації) здійснює підбір і встановлює договірні відносини з покупцями та замовниками, застосовує стосовно них (у разі потреби) жорсткі умови (у тому числі повну передоплату, узгодження дій або попередження про форс-мажорні обставини, шкідливі (ворожі) наміри конкурентів і т. д.).

Для підприємства вигідно, коли грошові доходи надходять на його поточний рахунок у банк або в касу. У більшості випадків підприємство отримує від покупців і замовників, різних дебіторів готівкові або безготівкові кошти. На рахунках фінансового обліку відбувається збільшення активів підприємства в частині грошових коштів та їхніх еквівалентів і зменшення активів в частині розрахунків із покупцями, замовниками та різними дебіторами (перший тип змін у балансі) [1]. Перший тип змін в активах підприємства характерний для двох інших, наведених вище, випадків, де

йдеться про основні засоби, інші необоротні активи, запаси, роботи і послуги. Доходи підприємства можуть зменшуватись у зв'язку із нарахуванням податку на додану вартість і акцизного збору; зменшенням сум цих доходів, що пов'язано з розрахунками з покупцями та замовниками, розрахунками з постачальниками та підрядниками, формуванням страхових резервів, розрахунками за іншими операціями, а також із віднесенням решти доходів підприємства на фінансові результати. На рахунках фінансового обліку відбуватиметься зменшення пасивів підприємства в частині його операційних, інвестиційних і фінансових доходів, з одного боку, та зменшення зобов'язань підприємства, фінансових результатів (другий тип змін у балансі), – з іншого [1]. Доцільно зазначити, що у результаті діяльності, підприємство відшкодовує витрачені ресурси у процесі виготовлення продукції, виконанні робіт, наданні послуг у вигляді отриманого доходу [4]. Дохід не визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість. Основним джерелом інформації для користувачів є одна із форм фінансової звітності: Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1); Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (МСБО 1). Елементами даних звітів є доходи та витрати, які мають відповідати критеріям, що встановлюються відповідними стандартами, а це, в свою чергу, залежить від того, якими керується підприємство – національними чи міжнародними (рис. 1.2).

Критерії визнання доходу, наведені в Національному положенні (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (НП(С)БО 15), застосовуються окремо до кожної операції. Проте ці критерії потрібно застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох чи більше операцій разом, якщо це впливає із суті такої господарської операції (операцій).

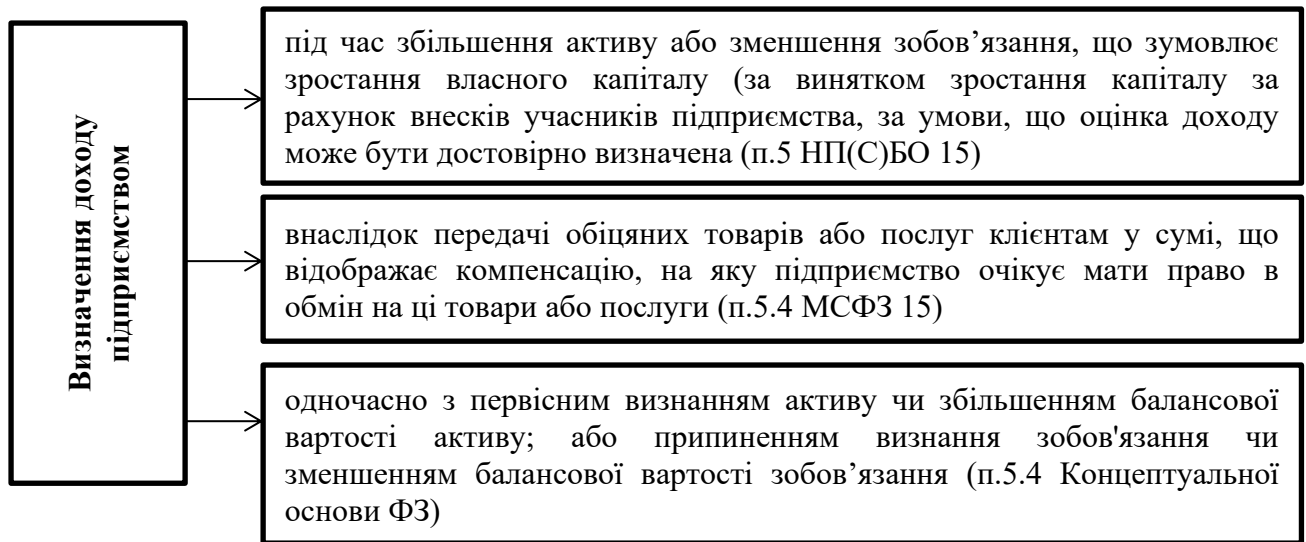

Рисунок 1.2 – Критерії визначення доходу підприємством [5;6]

Слід відмітити, що дохід підприємства своєю чергою, також спирається на два базових підходи щодо визначення його сутності, а саме – витратний та ринковий. Серед найбільш визнаних сучасних теорій, що ґрунтуються на цих підходах і певною мірою інтегрують їх, необхідно зазначити такі:

1. Факторна теорія доходу – розглядає дохід підприємства як результат корисного використання певних видів економічних ресурсів або факторів виробництва;

2. Компенсаторна теорія доходу (або теорія підприємницького доходу) – розглядає дохід як плату (компенсацію) підприємцю за здійснення підприємницької діяльності та ризик;

3. Інноваційна теорія доходу – розглядає певний вид додаткового доходу, сформованого підприємством (понад нормальний його рівень), коли воно впроваджує більш ефективні технологічні, організаційні та ін. інновації, що істотно підвищують продуктивність праці;

4. Теорія монопольного доходу – пояснює ті випадки, коли більш високий (додатковий) дохід є наслідком недостатньої конкуренції і навіть монопольного становища підприємства на певних сегментах ринку. Зазначені теорії доходу не тільки не заперечують одна одну, а навіть частково збігаються. Кожна з них розкриває якийсь один бік складного процесу визначення сутності

доходу підприємства і несе інформацію про об'єктивні механізми його формування [7]

Таким чином, розгляд поняття «дохід підприємства» у широкому трактуванні як за економічним, так і за бухгалтерськими підходами дає змогу визначити наступні основні його характеристики:

- дохід підприємства являє собою один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період;
- цей фінансовий результат характеризує надходження економічних вигод;
- основними формами економічних вигод, що характеризують дохід підприємства, виступають виручка з реалізації іншого майна, а також надходження коштів з позареалізаційних операцій;
- економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі.

Для кращого розуміння та подальшого аналізу доцільно здійснити класифікацію доходів підприємства, що буде здійснено у наступному пункті магістерської роботи.

1.2 Складові та класифікація доходів підприємства

Для ефективного управління доходами доцільним є їх науково обґрунтована й детальна класифікація за певними ознаками для цілей обліку, аналізу, планування й аудиту.

Як у зарубіжних, так і у вітчизняних наукових джерелах знаходять відображення окремі елементи класифікацій доходів, які мають більш теоретичне, а ніж практичне значення. Так, класифікаційними ознаками доходів підприємств можуть бути ті характеристики, які чітко виділяють джерела їх утворення, фактори впливу, час і спосіб визнання, місця формування.

Варто відзначити, що відповідно до вимог П(С)БО 15 не визнаються доходами підприємства суми, що отримуються від імені третіх сторін і такі, що не є економічними вигодами, які надходять на підприємство, а також не приводять до збільшення власного капіталу [6]:

1) суми податку на додану вартість, акцизного збору, інших податків та обов'язкових платежів, що належить перерахувати до бюджету та у позабюджетні фонди;

2) суми надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором від імені комітента, які не приводять до збільшення власного капіталу підприємства; суми, отримані від імені комітента, не є доходом. Доходом визнається лише сума комісійної винагороди;

3) суми попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);

4) сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);

5) суми завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачене відповідним договором;

б) надходження, що належать іншим особам.

Відповідно до НП(С)БО 15, доходи підприємства класифікуються за такими видами [6]:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

- інші операційні доходи;

- фінансові доходи;

- інші доходи.

На основі вищенаведеної класифікації доходів, аналогічним чином групують бухгалтерські рахунки обліку доходів. Їх поділяють на такі групи:

1) рахунки обліку операційної діяльності;

2) рахунки обліку фінансової діяльності;

3) рахунки обліку інвестиційної діяльності.

Найпоширенішим показником у діяльності підприємства є саме дохід від реалізації продукції (товарів, інших активів), який визнається за наявності наступних умов

1. підприємство передало покупцеві суттєвий ризик і вигоди, пов'язані з правом власності на товар;
2. підприємство не бере наступної участі у керівництві, пов'язаному із володінням, та не здійснює ефективного контролю за реалізованими товарами;
3. підприємством ймовірно отримані економічні вигоди;
4. суму доходу можна достовірно оцінити;
5. доходи, які були або будуть отримані у зв'язку з операцією і можуть бути достовірно визначені [6]

Слід відмітити, що доходи включаються до складу об'єктів облікового процесу з дотриманням наступних принципів:

- принципу нарахування – який передбачає відображення в обліку доходів і витрат у момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів (відвантаження продукції здійснено в одному звітному періоді, а оплата поступить в іншому звітному періоді – в цьому випадку дохід буде визнано на дату відвантаження продукції);

- принципу відповідності доходів і витрат – який передбачає визначення фінансового результату шляхом порівняння доходів з витратами, які здійснені для отримання цих доходів (при відображенні в обліку доходу від реалізації продукції одночасно визнаються і відображаються в обліку її собівартість і усі витрати, пов'язані з такою реалізацією).

Згідно зі статтею 135 ПКУ усі доходи, отримані підприємством, класифікують за двома групами: операційні – доходи, отримані від реалізації товарів (робіт, послуг); позареалізаційні. Різноманіття процесів та складність структури формування доходів передбачає їхній розподіл за певними класифікаційними ознаками.

У багатьох наукових роботах вчених-економістів розглянуті питання класифікації доходів підприємства. Для прийняття найбільш оптимальних та

ефективних управлінських рішень, вважаємо за доцільне застосовувати наступну класифікацію доходів (рис. 1.3).

Класифікаційні ознаки		Складові	Д О Х І Д	
Прогнозування і планування	За впливом інфляційного процесу	Номинальний; Реальний.		→
	За ступенем охоплення планом	Плановий; Неплановий		→
	За ступенем узагальнення	Загальний; середній		→
Контроль і регулювання	За центрами відповідальності	Центри доходів; Центри прибутків; Центри інвестицій.		→
Прийняття управлінських рішень	За важливістю для прийняття рішення	Інкрементний; Маржинальний		→
	За ступенем керованості	Релевантний; Нерелевантний		→
	За можливістю вибору	Дійсний; Можливий		→
	За регулярністю отримання	Регулярний; Нерегулярний		→

Рисунок 1.3 – Класифікаційні ознаки та складові доходів підприємства

Кожна класифікаційна група доходів має своє економічне обґрунтування та практичний зміст. При цьому, класифікація доходів підприємства для організації фінансового й управлінського обліку за одними ознаками застосовується на практиці частіше, а за іншими – рідше. Проте кожна з них має своє самостійне значення і не може бути замінена будь-якою іншою.

Варто відмітити, що класифікація, яка ґрунтується на базі бухгалтерського підходу, дозволяє коректно відобразити доходи згідно з вимогами бухгалтерського обліку у звітності, а за допомогою управлінського – є можливість систематизувати інформацію для ухвалення та реалізації рішень щодо управління доходами.

Класифікація доходів за видами діяльності має важливе значення для оцінки діяльності підприємства. Чітко визначені доходи дозволяють правильно зрозуміти їх економічний зміст, та прийняти оптимальні управлінські рішення. Логічна та структурована класифікація доходів на базі бухгалтерського та управлінського підходів дасть можливість ефективно ними управляти, та бути складовою сучасної системи управління.

Разом з тим, доцільно аналізувати склад доходу підприємства, отриманого від видів діяльності, які можуть бути класифіковані за наступними ознаками:

1. Від типу економіки, в якій діяльність здійснюється: діяльність у сфері економіки знань, цифрової економіки, інноваційної або традиційної.

2. Ринку, на якому реалізується продукція, наприклад, ринку інноваційної або ринку традиційної продукції. Даний поділ важливий тим, що дозволяє одночасно з аналізом доходу від даного виду діяльності відстежити тенденції на ринку та передбачити можливі виклики чи загрози.

3. В залежності від основного ресурсу, залученого для здійснення діяльності. Так, за даною ознакою можливо виділити діяльність фондоемну або трудомістку. Важливість даного поділу впливає з наростання обмеженості ресурсів, підвищення їх вартості, збільшення конкуренції за ресурси. Таким чином, даний поділ діяльності за основним ресурсом дозволяє екстраполювати аналіз на ринок ресурсів і визначити основні можливі проблеми з ресурсним забезпеченням у майбутньому.

4. Інші види діяльності.

Виходячи із вище наведеного варто розширити поняття доходу, застосовуючи аналітично-управлінський ракурс, який поділено на поточний та стратегічний.

З позиції поточного управління дохід – сума вигоди, яка дозволяє оцінити позицію підприємства в існуючих умовах господарювання

Зі стратегічних позицій дохід – це фінансово-економічна платформа, заряд потенціалу формування можливих майбутніх конкурентних переваг.

Таким чином у даному підрозділі розглянуто класифікацію доходів за різними класифікаційними ознаками, а саме за класифікацією доходів за видами діяльності підприємства, а також за такими ознаками: від типу економіки, в якій діяльність здійснюється: діяльність у сфері економіки знань, цифрової економіки, інноваційної або традиційної; від ринку, на якому реалізується продукція, наприклад, ринку інноваційної або ринку традиційної продукції; в залежності від основного ресурсу, залученого для здійснення діяльності. Розширені сучасні концепти сутності доходу, що дозволило обґрунтувати доцільність аналітичних підходів до аналізу доходу в залежності від погляду на дохід, а саме поточний та стратегічний, це надасть можливість приймати управлінські рішення з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

У наступному підрозділі розглянемо методичні підходи до аналізу доходів підприємства, що дозволить в подальшому провести якісний аналіз діяльності лісогосподарських підприємств.

1.3 Методичні основи аналізу доходів підприємства

Аналіз доходів – це частина економічної стратегії підприємства, яка спрямована на створення економічних умов, що забезпечують відшкодування постійних витрат підприємства, покриття змінних витрат, які залежать від обсягу реалізації продукції, повної і своєчасної оплати всіх видів податків, обов'язкових платежів та забезпечення отримання прибутку.

Стратегія аналізу доходу передбачає: – створення інформаційної бази для прийняття управлінських рішень; – проведення аналізу обсягу та складу оптимальних доходів, чинників, які визначають їх розмір та рівень, ступеня достатності отримання доходів для забезпечення самофінансування розвитку підприємства; – формування політики отримання доходів та вибір інструментів та важелів їх реалізації; – розробку прогнозу можливих варіантів отримання

доходів за видами діяльності та їх експертизу щодо можливості реалізації; – формування оптимального варіанта плану доходів підприємства.

Метою аналізу доходів є оцінка кінцевих результатів діяльності підприємства, вивчення основних причин, їх зміни у динаміці і порівняння з аналогічними підприємствами в регіоні, з показниками підприємств конкурентів. Завданнями аналізу доходів підприємства є: – оцінка виконання плану, динаміки та структури доходів підприємства; – оцінка впливу факторів на доходи підприємства; – пошук резервів збільшення доходів; – обґрунтування та розробка заходів щодо використання виявлених резервів.

Основними факторами, які впливають на формування доходів підприємства, є:

1) Обсяг виробництва і реалізації продукції, на що впливають асортимент продукції, ритмічність випуску та ін.

2) Рівень товарності окремих видів продукції – відношення кількості реалізованої продукції до кількості виробленої, виражене у відсотках.

3) Структура реалізованої продукції, за якою продукція з найбільшою часткою реалізації у загальній структурі дає найбільший дохід для підприємства.

4) Ціна реалізації, на яку впливає якість продукції, рівень інфляції, рівень оподаткування, канали реалізації, ринки збуту.

5) Витрати на виробництво продукції, її реалізацію, зберігання та ін. Таким чином, сучасні умови господарювання в Україні вимагають розробки ефективної стратегії формування доходів підприємства, яка забезпечить не лише покриття витрат, але й отримання прибутку, достатнього для інвестування саморозвитку підприємства.

Методика аналізу доходів здійснюється як за доходами в цілому по підприємству, так і за їх джерелами надходження. Одними з методичних підходів до аналізу доходів підприємства є:

1. Горизонтальний аналіз доходів – порівняння показників звітного періоду з показниками минулих періодів.

2. Вертикальний (структурний) аналіз доходів – структурний аналіз доходів підприємства за джерелами їх надходження. Вивчення структури доходів полягає в розрахунку і аналізі питомої ваги кожної групи доходів у загальній сумі доходів. Більш детальний аналіз структури доходів проводиться шляхом визначення кожного виду доходу у відповідній йому групі доходів

Варто відзначити, що реальний дохід - це чистий дохід від реалізації продукції (ЧД), який розраховується за формулою:

$$\text{ЧД} = \text{Д} - \text{ПДВ} - \text{АЗ} - \text{ІЗП} - \text{ІВ} \quad (1.1)$$

ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації;

ПДВ – податок на додану вартість;

АЗ – акцизний збір;

ІЗП – інші збори або податки;

ІВ – інші вирахування

3. Порівняльний аналіз доходів: порівняльний аналіз показників підприємства та галузі в цілому, порівняльний аналіз показників підприємства з його конкурентами, порівняльний аналіз звітних та планових показників.

4. Аналіз показників рентабельності підприємства. Оскільки рентабельність є відносним показником не тільки прибутковості але й доходності. Вона допомагає краще зрозуміти поточну фінансово-економічну ситуацію та оцінити фінансовий стан досліджуваного суб'єкта господарювання.

Рентабельність активів (майна) – показує який розмір прибутку отримує підприємство з кожної гривні, котра вкладена в його активи, розраховується за формулою:

$$P_a = \frac{\text{ЧП}}{A} * 100 \quad (1.2)$$

ЧП – чистий прибуток підприємства;

A – активи (вартість майна підприємства).

Рентабельність власного капіталу - характеризує ефективність вкладень у діяльність підприємства. Даний показник є цікавим для власників та акціонерів такого підприємства, оскільки показує який прибуток приносить кожна інвестована власниками гривня, розраховується за формулою:

$$P_{\text{вк}} = \frac{\text{чп}}{\text{вк}} * 100 \quad (1.3)$$

ВК – власний капітал підприємства.

Рентабельність основних засобів – характеризує ефективність використання основних засобів підприємства, розраховується за формулою:

$$P_{\text{оз}} = \frac{\text{чп}}{\text{оз}} * 100 \quad (1.4)$$

ОЗ – середньорічна вартість основних засобів підприємства за аналізований період, розраховується за формулою:

Валова рентабельність реалізованої продукції – характеризує ефективності виробничої діяльності підприємства та цінової політики на продукцію, розраховується за формулою:

$$P_{\text{в}} = \frac{\text{вп}}{\text{чд}} * 100 \quad (1.5)$$

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції підприємства за аналізований період.

Рентабельність підприємства - характеризує поточний стан підприємства за відповідний період, розраховується за формулою:

$$P_{\text{п}} = \frac{\text{чп}}{\text{с}} * 100 \quad (1.6)$$

С – собівартість реалізованої продукції за відповідний період.

Методика аналізу доходів від поточної діяльності ґрунтується на аналізі доходів від реалізації продукції, а також інших доходів від поточної діяльності в розрізі їх видів. При аналізі доходів від реалізації доцільно виявити причини

відхилень показників від плану задля збільшення доходів у подальшій діяльності, проаналізувавши фактори, які мають значний вплив на обсяг реалізації:

- а) фактори виробництва;
- б) ті, що виникають на стадії збуту чи транспортування продукції;
- в) які залежать від маркетингової діяльності;
- г) деякі фінансові фактори.

Методика аналізу доходів від інвестиційної діяльності ґрунтується на вивченні складу, структури і динаміки кожної групи доходів в загальній сумі доходів по інвестиційній діяльності. Так як прибуток за інвестиційної діяльності визначається як різниця між доходами і витратами по інвестиційній діяльності важливе значення набуває вивчення впливу доходів і витрат на показник прибутку по інвестиційної діяльності.

Аналіз доходів по фінансовій діяльності полягає у вивченні складу, структури і динаміки доходів по фінансовій діяльності як в цілому, так і в розрізі їх груп. Також доцільно провести аналіз впливу доходів і витрат по фінансовій діяльності на прибуток від фінансової діяльності.

Правильно визначена методика аналізу доходів дасть змогу оцінити ефективність діяльності суб'єкта господарювання, підвищити рентабельність та забезпечити в подальшому умови при яких діяльність підприємства буде беззбитковою.

Висновки за розділом 1

В роботі наведено теоретичні погляди на поняття «дохід». Відзначено, що немає єдиного підходу до трактування даного поняття. Проте на наш погляд під доходом суб'єкта господарювання слід вважати результати його фінансово-господарської діяльності на основі використання факторів виробництва в результаті яких отримано економічні вигоди, які дозволяють покривати

понесені витрати підприємством. Доходи формуються в умовах конкурентного середовища функціонування суб'єктом господарювання.

Для оцінки діяльності підприємства важливе значення має класифікація доходів. Зокрема, в роботі здійснено класифікацію за наступними класифікаційними ознаками: прогнозування, планування, контролю і регулювання та прийняття управлінських рішень. Це дає змогу правильно зрозуміти економічне значення доходів та приймати оптимальні управлінські рішення.

В роботі виокремлено поточний та стратегічний підходи до розуміння сутності доходу. Так, поточний дохід – це ефект (вигода), котра дає змогу оцінити рівень підприємства в наявних умовах господарювання. З точки зору стратегічного підходу - дохід – це фінансово-економічне підґрунтя для формування майбутніх конкурентних переваг підприємства на ринку.

Виділено фактори які впливають на обсяг отриманого підприємством доходу, зокрема: це обсяг виробленої та реалізованої продукції, ціна реалізації, асортимент та структура продукції, витрати на виробництво та реалізацію продукції.

Наведено методичні підходи до аналізу доходів підприємства, що дозволить провести їх аналіз для формування ґрунтовних висновків та пошуку напрямів підвищення дохідності та розвитку досліджуваного підприємства. На основі вертикального, горизонтального аналізу, а також аналізу показників рентабельності діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» сформуємо напрями підвищення доходів суб'єкта господарювання.

Отже, доходи є важливою економічною категорією діяльності підприємства, що відіграє значну роль в формуванні прибутку та забезпечує підвищення ефективності його функціонування.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ДОХОДІВ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1 Загальна характеристика діяльності лісогосподарських підприємств України

Лісогосподарські підприємства – це суб'єкти підприємницької діяльності, діяльність котрих спрямована на виробництво продукції у сфері лісової промисловості та лісового господарства.

Лісове господарство – це один із вид економічної діяльності, який здійснює вивчення, облік, розведення і відтворення лісів, охороною їх від пожеж, хвороб і шкідників, регулюванням лісокористування, підвищенням продуктивності лісів. Лісове господарство належить до галузей матеріального виробництва і включає продукцію лісогосподарського, лісозаготівельного, деревообробного, сільськогосподарського, будівельного та інших виробництв.

До завдання лісогосподарських підприємств входить розведення, охорона і використання лісів у період їх росту, а лісозаготівельного – рубка лісу, транспортування і переробка.

Лісогосподарські підприємства як особлива вид економічної діяльності набули розвитку внаслідок використання природних лісів. Вони мають свої особливості:

- 1) потреба у великих виробничих площах, які набагато перевищують потреби в площах інших галузей
- 2) зв'язок процесу праці з біологічними процесами росту і розвитку деревних рослин
- 3) різноманітність лісової продукції і її корисності
- 4) ліс у лісогосподарському виробництві є предметом і засобом праці
- 5) сезонність проведення лісогосподарських робіт

б) лісогосподарське виробництво організовується з урахуванням ґрунтово-кліматичних зон

Особливостями лісового господарства є: середовищеутворювальна роль лісу як компоненту біосфери, здатність лісу до природного відновлення, велика тривалість виробничого циклу господарства, зональні відмінності лісів, складність і динамічність взаємозв'язків між компонентами лісових екосистем, нерівномірне розміщення лісів на території, комплексне і екологічне використання лісових ресурсів у народному господарстві.

Організація лісогосподарських підприємств має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних і економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують.

До обов'язків лісогосподарських підприємств входить:

1) організація і регулювання всіх видів користування з врахуванням збереження середовища захисних, кліматоутворюючих і оздоровчих функцій лісу

2) охорона і захист лісів

3) здійснення державного нагляду за використанням лісових ресурсів

4) здійснення комплексу лісогосподарських заходів щодо відновлення, догляду за лісом

5) підвищення родючості лісових земель, поліпшення якості і підвищення продуктивності лісів

Основними напрямками розвитку лісогосподарських підприємств є:

- захисний

- захисно-експлуатаційний

- експлуатаційно-промисловий

- промисловий

Для кожного напрямку характерні свої типи лісового господарства, що базуються на певних категоріях лісів.

Лісистість території в країні нижча, ніж це необхідно для задоволення економічних і соціальних потреб суспільства. Тому пріоритетним напрямом розвитку лісового господарства на найближчі роки є розширене відтворення лісових ресурсів та інтенсифікація вирощування [8].

Варто проаналізувати обсяги реалізації лісової продукції по Україні, що дозволить поглибити наш аналіз у подальшому (табл.2.1).

Таблиця 2.1 – Показники реалізації лісової продукції за регіонами України у 2022 році

Регіони	Кількість реалізованої лісової продукції, тис.м ³	% у структурі	Вартість реалізованої лісової продукції, млн.грн	Середня ціна реалізації одиниці лісової продукції, грн за м ³
Вінницька	584,7	4,5	1205,4	2061,7
Волинська	772,8	5,9	1392,6	1802,1
Дніпропетровська	62,1	0,5	61,3	986,2
Донецька	16,5	0,1	13,8	838,7
Житомирська	2202,5	16,9	3373,8	1531,8
Закарпатська	839,9	6,4	1335,7	1590,2
Запорізька	2,0	0,0	1,8	899,1
Івано-Франківська	758,6	5,8	1241,7	1636,8
Київська	1045,6	8,0	1420,5	1358,5
Кіровоградська	219,7	1,7	327,0	1488,4
Луганська	40,1	0,3	26,0	648,1
Львівська	1061,6	8,1	2182,0	2055,5
Миколаївська	30,1	0,2	27,2	904,1
Одеська	76,6	0,6	75,4	984,7
Полтавська	310,6	2,4	498,0	1603,0
Рівненська	1270,9	9,7	1961,2	1543,2
Сумська	606,2	4,6	1256,2	2072,1
Тернопільська	249,2	1,9	415,5	1667,1
Харківська	221,7	1,7	274,0	1236,4
Херсонська	9,5	0,1	7,6	798,8
Хмельницька	694,8	5,3	1404,3	2021,2
Черкаська	756,0	5,8	1424,1	1883,6
Чернівецька	360,4	2,8	601,0	1667,9
Чернігівська	875,5	6,7	1057,3	1207,7
Всього	13067,6	100	21583,4	1651,7

*сформовано на основі [9]

Структуру кількості реалізованої лісової продукції зображено на рис 2.1.

Слід відмітити, що найбільшу частку у структурі кількості реалізованої лісової продукції мають такі області України, як: Житомирська – 16,9%, Рівненська – 9,7%, Київська – 8% та Львівська – 8,1%. Івано-Франківська області займає 8-му позицію серед 24 областей із показником 6,4%.

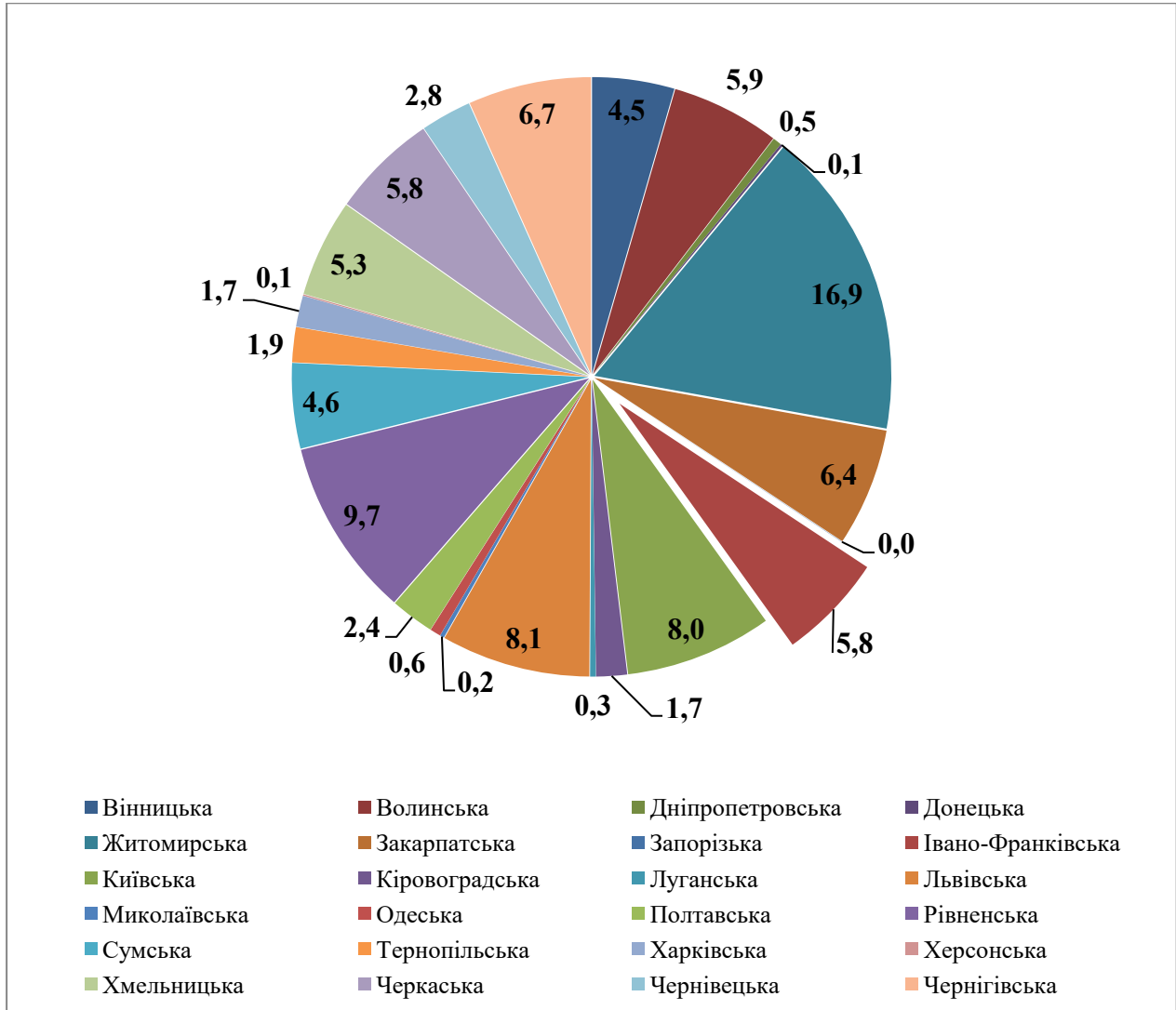

Рисунок – 2.1 Частка реалізованої лісової продукції регіонами України за 2022 рік

Аналізуючи вартість реалізованої лісової продукції та середню ціну, то варто відзначити, що ціна продукції залежить від породи (сосна чи дуб) та діаметру деревини, а також типу продажу продукції (прямі договори чи аукціони: загальні, спеціальні, додаткові).

Лісозаготівля є одним із джерел надходження коштів у діяльності лісогосподарських підприємств, проте вона потребує чіткого та виваженого планування та використання відповідних методів аби не зашкодити природі та не призвести до економічних втрат у лісовій галузі. Тому доцільно проаналізувати структуру заготівлі деревини за видами лісової продукції за 2018-2022 роки (табл. 2.2 та рис 2.2)

Таблиця 2.2 – Показники заготівлі деревини за видами лісової продукції України та їх структура за 2018-2022 роки, млн. м³

	2018	% у структурі	2019	% у структурі	2020	% у структурі	2021	% у структурі	2022	% у структурі
Усього заготовленої деревини	22,5	100	20,9	100	17,8	100	17,6	100	15,1	100
Усі види круглого лісу, з них:	19,7	-	17,9	-	16,8	-	16,7	-	15,1	-
Діловий круглий ліс	9	40	9,3	44,50	9	50,56	8,3	47,16	6,4	42,38
Паливна деревина	10,7	47,56	8,6	41,15	7,7	43,26	8,4	47,73	8,7	57,62
Неліквідна деревина	2,8	12,44	3	14,35	1,1	6,18	0,9	5,11	0	-

*сформовано та проаналізовано на даними [9:10]

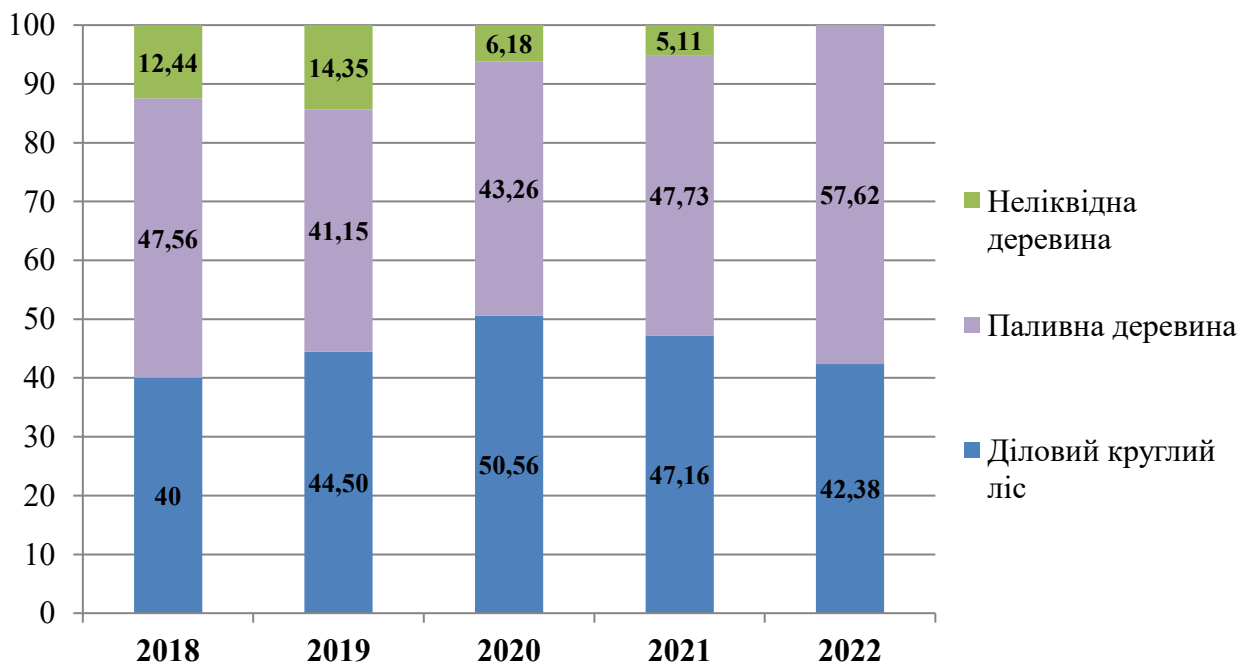

Рисунок 2.2 – Структура заготівлі деревини лісогосподарськими підприємствами України за 2018-2022 роки

Діловий круглий ліс включає в себе деревину хвойних та листяних порід дерев тобто це матеріал який був спиляний та підданий початковій механічній обробці. Протягом аналізованого періоду даний показник мав тенденцію до зростання, особливо це спостерігається у 2020 та 2021 роках, проте у 2022 році він знизився.

Показник паливної деревини протягом 2018-2022 року зростає, що пов'язано із використанням такої деревини при виробництві деревного вугілля, електроенергії, а також часто його використовують як паливо для приготування їжі та обігріву приміщень.

Показник неліквідної деревини мав тенденцію до зниження на станом на 2022 рік згідно статистичних даних він відсутній. Слід відмітити, що неліквідна деревина – це деревина яка втратила свої технічні якості внаслідок пожеж, стихійних лих тощо і не підходить для використання.

Загалом, варто відзначити, що лісогосподарські підприємства – це суб'єкти господарювання, які здійснюють свою діяльність у лісовій промисловості. Основними завданнями, яких є лісовідновлення, лісорозведення, лісозаготівля деревини та виробництво товарів із відходів лісової промисловості, охорона лісів від пошкоджень та запобігання пожеж та ін.

Проаналізовано показники реалізації лісової продукції регіонами України за 2022 рік. У структурі аналізу показника визначено регіони з найбільшою питомою вагою, серед яких Житомирська – 16,9%, Рівненська – 9,7%, Київська – 8% та Львівська – 8,1%. Івано-Франківська області займає 8-му позицію серед 24 областей із показником 6,4% .

Проаналізовано структуру заготівлі деревини лісогосподарським підприємствами України за 2018-2022 роки. Відзначено, що зростає частка паливної деревини у структурі заготівель, що пов'язано із використанням його при виробництві електроенергії та деревного вугілля, а також для приготування їжі, опалення приміщень тощо.

Одним із етапів написання магістерської роботи є проведення техніко-економічного аналізу показників діяльності підприємства та його характеристика. У нашому дослідженні буде проведено аналіз діяльності Надвірнянського лісогосподарського підприємства.

2.2 Загальна характеристика та аналіз основних техніко-економічних показників Філії «Надвірнянське лісове господарство»

ДП «Надвірнянське лісове господарство» розташоване в південно-західній частині Івано-Франківської області на території Надвірнянського адміністративного району, створене в 1995 році згідно Указу президента України від 05.05.1995 року № 332 «Про вдосконалення управління лісовим та мисливським господарством у Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях» та наказом Мінлісгоспу №57 від 26.05.1995 року «Про створення державних лісогосподарських підприємств у Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях за рахунок лісів Надвірнянського ліскокомбінату Прикарпатського лісозаготівельного об'єднання «Прикарпатті», засноване на державній власності і входить до складу Івано-Франківського обласного управління лісового господарства.

На сьогоднішній день ДП «Надвірнянське лісове господарство» перебуває у стані реорганізації та входить у структуру державного підприємства «Ліси України» як філія.

Загальна площа земель лісогосподарського призначення Філія «Надвірнянське лісове господарство» становить - 44921га.

Загальна кількість працюючих на підприємстві - 243 осіб із яких -31 керівник різних рангів, професіонали і фахівців - 126 та 86 – робітників. Збільшення чисельності працюючих передбачається на літній період, як сезонні робітники.

Філія "Надвірнянське лісове господарство" володіє необхідною матеріально-технічною базою і достатнім кадровим потенціалом, має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

Основною метою діяльності філії є :

- організація ведення лісового господарства, питання охорони і захисту, раціональне використання лісових ресурсів та відтворення лісів;
- охорона, відтворення та раціональне використання державного мисливського фонду.

Основними завданнями діяльності підприємства є:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері лісового й мисливського господарства, а також охорони, захисту, раціонального використання й відтворення ресурсів лісу, мисливської фауни, підвищення ефективності лісового господарства;
- здійснення державного управління, регулювання та контролю у сфері лісового господарства;
- розробка та організація виконання регіональних програм у сфері захисту, підвищення продуктивності, раціонального використання та відтворення лісів.

Підприємства має змогу реалізувати наступну продукцію:

- дрова технологічні
- ліс будівельний
- садівний матеріал лісових порід
- садівний матеріал декоративних порід:
- самшит, ялівець, туя та ін.
- продукцію бджільництва

Підприємство надає послуги з консультивання, а саме:

- консультації з реконструкції лісових насаджень (в тому числі парків, лісосмуг)
- відвод в рубку дерев та виписка лісорубних квитків

- організація полювання та відпочинку
- розміщення бджолиних пасік для медозбору
- озеленення міст, сіл, парків, тощо

Для кращого розуміння фінансово-економічної ситуації на підприємстві проведемо аналіз основних показників діяльності зазначеного суб'єкта господарювання (табл. 2.3) та рис 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Показники	Роки	Абсолютне значення	Абсолютний приріст		Темп росту, %		Темп приросту, %	
			базовий	ланцюговий	базовий	ланцюговий	базовий	ланцюговий
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2018	81617	-	-	100,0	100,0	-	-
	2019	78065	-3552	-3552	95,65	95,65	-4,35	-4,35
	2020	72930	-8687	-5135	89,36	93,42	-10,64	-6,58
	2021	91373	9756	18443	111,95	125,29	11,95	25,29
	2022	116943	35326	25570	143,28	127,98	43,28	27,98
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2018	68684			100	100		
	2019	67786	-898	-898	98,69	98,69	-1,31	-1,31
	2020	64890	-3794	-2896	94,48	95,73	-5,52	-4,27
	2021	82890	14206	18000	120,68	127,74	20,68	27,74
	2022	96568	27884	13678	140,60	116,50	40,60	16,50
Фондовіддача основних засобів, грн/грн	2018	1,23	-	-	100,0	100,0	-	-
	2019	1,21	-0,02	-0,02	98,37	98,37	-1,63	-1,63
	2020	1,22	-0,01	0,01	99,19	100,83	-0,81	0,83
	2021	1,25	0,02	0,03	101,63	102,46	1,63	2,46
	2022	1,27	0,04	0,02	103,25	101,60	3,25	1,60
Продуктивність праці, тис. грн.	2018	347,31			100	100		
	2019	271,06	-76,25	-76,25	78,05	78,05	-21,95	-21,95
	2020	305,15	-42,16	34,09	87,86	112,58	-12,14	12,58
	2021	366,96	19,65	61,81	105,66	120,26	5,66	20,26
	2022	506,25	158,94	139,29	145,76	137,96	45,76	37,96
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	2018	409			100	100		
	2019	313	-96	-96	76,53	76,53	-23,47	-23,47
	2020	88	-321	-225	21,52	28,12	-78,48	-71,88
	2021	516	107	428	126,16	586,36	26,16	486,36
	2022	655	246	139	160,15	126,94	60,15	26,94

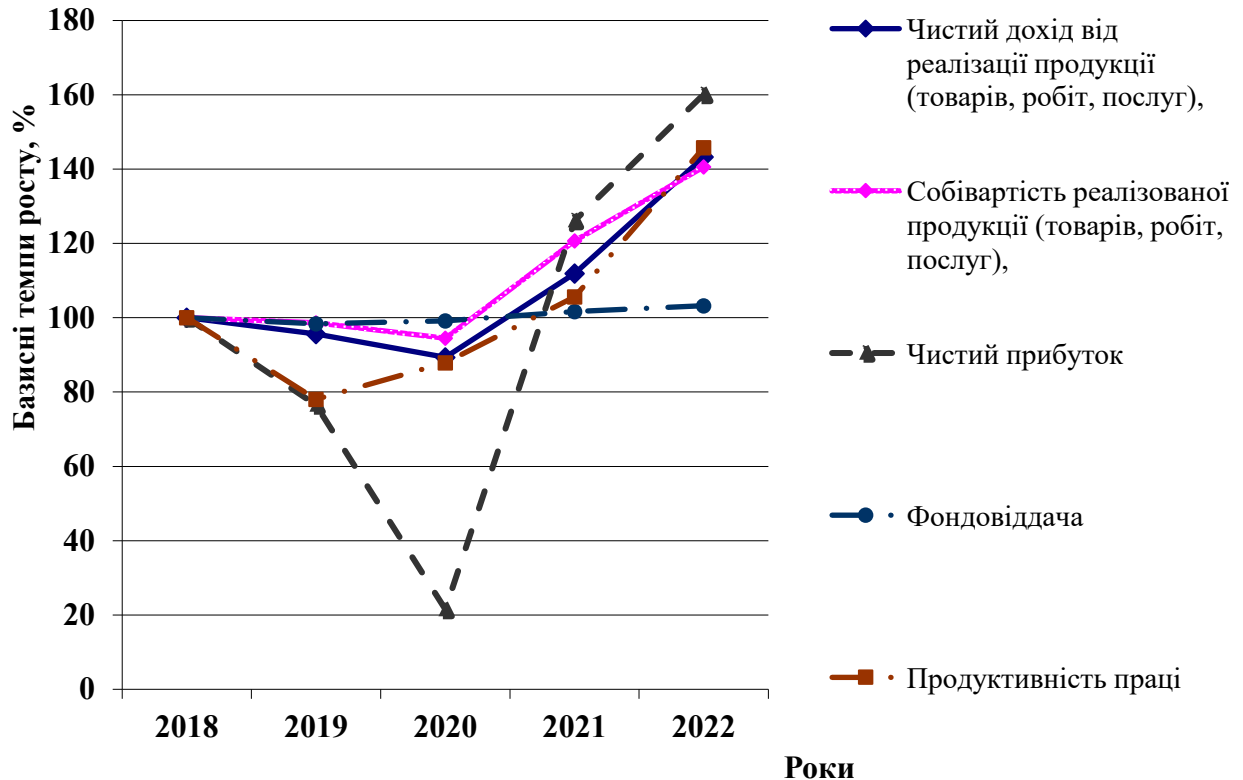

Рисунок 2.3 – Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

Виходячи із проведеного аналізу слід відмітити, що дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) мав не рівномірну тенденцію тобто у 2020 році значення показника було найнижче за аналізований період і становило 72930 тис грн. в порівнянні з базовим 2018 роком менше на 5135 тис грн. або 10.64%. Основною причиною зниження показника пов'язано із впровадженням на державному рівні карантинних заходів та обмежень у діяльності суб'єктів господарювання пов'язаних із Covid-19.

У 2019 році значення показника було нижчим у порівнянні із 2018 роком на 4,35%, це пов'язано із зміною умов діяльності лісогосподарських підприємств в Україні у цей період, а саме перехід від прямих договорів до реалізації продукції через різні типи аукціонів (загальні, спеціальні, додаткові).

Протягом 2021-2022 років спостерігається тенденція до зростання аналізованого показника, так у 2021 році на 11,95% у 2022 році на 43,28% у порівнянні із базовим періодом, що є позитивним у діяльності підприємства.

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) мала схожу тенденцію до зміни так як і показник чистого доходу від реалізації продукції. Так, у 2020 році вона знизилась на 5,52% проте протягом 2021-2022 років вона суттєво зросла, у 2021 році на 20,68%, у 2022 році – на 40,60% у порівнянні із базовим 2018 роком. Тенденція до зростання пов'язана із підняттям цін на товари та послуги, якими користується підприємство, ростом заробітної плати працівників та відповідно соціальних нарахувань у зв'язку із щорічним законодавчим встановленням розміру мінімальної заробітної плати, ростом адміністративних витрат та інших витрат.

Чистий прибуток підприємства – кінцевий результат діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Протягом аналізованого періоду підприємство було прибутковим, що є позитивним. У 2020 році значення показника було найнижчим за аналізований період і знизилось на 78,48%, що пов'язано в основному із поширенням захворюваності на Covid-19. Проте протягом 2021-2022 років спостерігається підвищення показника. Так, у 2021 році – на 26,16%, а в 2022 році на 60,15% у порівнянні із базовим періодом. Зростання показника пов'язано із відповідним зростанням чистого доходу підприємства за цей період.

Фондовідачча основних засобів протягом аналізованого періоду змінювалась не рівномірно, а саме, протягом 2019-2020 років вона знизилась відповідно на 1,63% та 0,83% у порівнянні із 2018 роком, що пов'язано із обсягами діяльності та отриманням чистого доходу підприємства у цей період, проте у 2021-2022 роком даний показник зріс на 1,63% та 3,25% відповідно.

Продуктивність праці протягом періоду обраного для аналізу мала аналогічну тенденцію, що і решта аналізованих показників тобто протягом 2019-2020 років вона знизилась на 21,95% та 12,14% відповідно у порівнянні із базовим 2018 роком, проте у 2021 вона зросла на 5,66%, а в 2022 році – на 45,76%.

Слід відмітити, що на продуктивність праці впливає як обсяг реалізації продукції так і чисельність персоналу підприємства. Так, чисельність протягом

2018-2022 року була наступна: у 2018 році – 235 ос, у 2019 році – 288 ос, у 2020 році – 239 ос, у 2021 році – 249 ос, 2022 році – 231 ос.

Загалом проведений аналіз показав загальну тенденцію по усіх показниках, а саме найбільший вплив на діяльність підприємства мало поширення Covid-19 у 2020 році та застосування відповідних запобіжних заходів державою для його зменшення. Протягом 2021-2022 років спостерігається тенденція до зростання показників, що свідчить про відновлення роботи підприємства не нижче ніж на рівні базового 2018 року.

В наступному підрозділі роботи проведено аналіз доходів та витрат підприємства, що дозволить сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування Філії «Надвірнянського лісового господарства».

2.3 Вертикальний аналіз доходів та витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Аналіз доходів і витрат діяльності підприємства є важливим етапом при визначенні прибутковості та ефективності функціонування загалом. Своєчасно і прозоро потрібно формувати інформацію щодо доходів і витрат підприємства (організації) за їх видами, передбачати нарахування і перерахування податків до бюджету країни..

Високий рівень доходів є умовою отримання прибутку в майбутньому за умови його перевищення над рівнем витрат. Дохід є збільшенням активу або зменшенням зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства) [13].

Слід відмітити, що доходи підприємства бувають від різних сфер діяльності, тобто від операційної діяльності, інвестиційної, фінансової тощо [14, с. 90].

Тому доцільно вертикальний (структурний) аналіз доходів Філії «Надвірнянського лісового господарства» (табл. 2.4) та (рис 2.4).

Таблиця 2.4 – Структурний аналіз доходів Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, тис. грн

Показники	2018		2019		2020		2021		2022	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	81617	99,50	78065	98,80	72930	97,79	91373	97,66	116943	97,89
Інші операційні доходи	378	0,46	944	1,19	1638	2,20	2163	2,31	2485	2,08
Інші доходи	36	0,04	6	0,01	10	0,01	29	0,03	40	0,03
Всього	82031	100	79015	100	74578	100	93565	100	119468	100

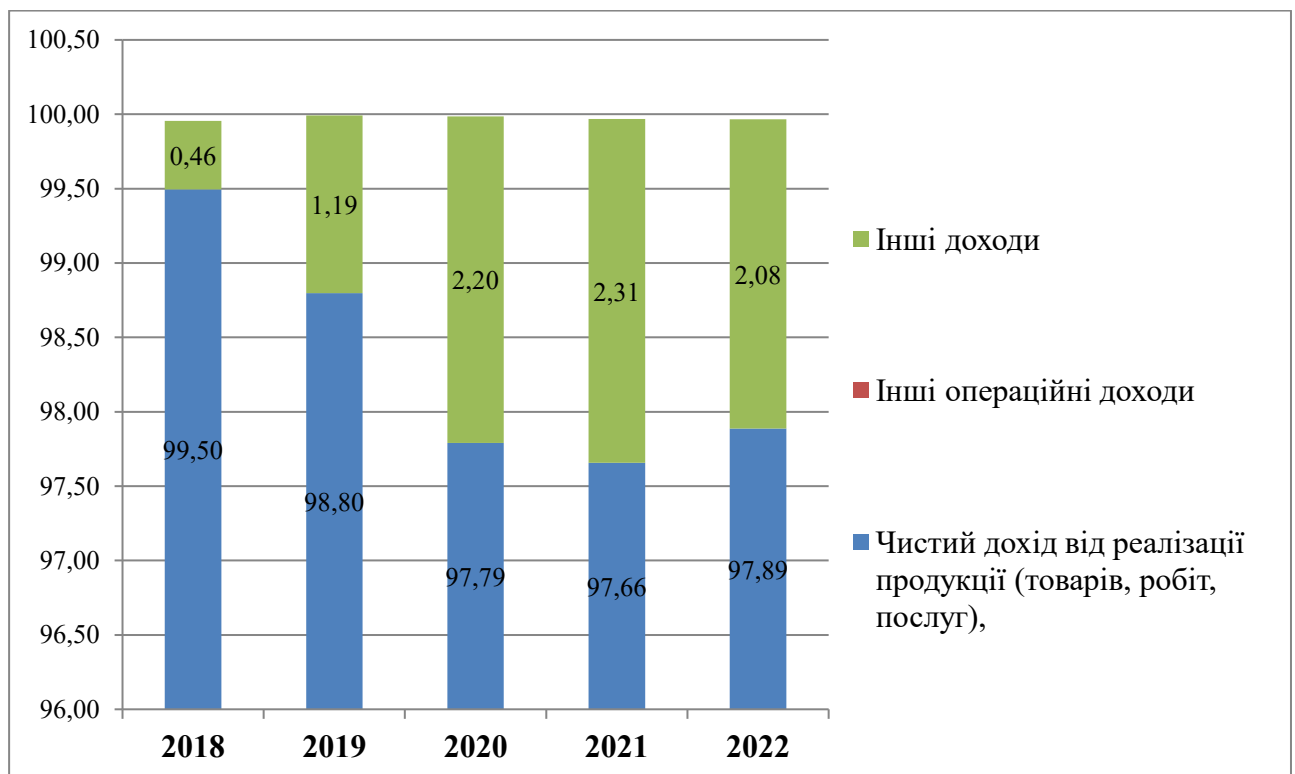

Рисунок 2.4 – Структура доходів аналізованого лісогосподарського підприємства за 2018-2022 роки

У структурі доходів підприємства левову частку, а саме 97,89% у 2022 році становить дохід від реалізації продукції який пов'язаний із заготівлею

деревини різних сортів та її реалізацією, а також мисливство та відловлювання тварин і надання пов'язаних із цим послуг.

Інші операційні доходи займають не значну частку у структурі доходів підприємства. Їх частка становить у 2018 році – 0,46%, у 2019 році – 1,19%, у 2020 – 2,20%, у 2021 році – 2,31%, у 2022 році – 2,08. Інші операційні доходи пов'язані із отриманням підприємством надходжень від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), а саме реалізацією виробничих запасів та товарно-матеріальних цінностей (МТЦ).

Інші доходи, які отримувало підприємство за аналізований період становили менше 1% і пов'язані із надходженнями, які виникають у процесі фінансово-економічної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Оскільки, витрати є визначальним чинником впливу на собівартість виробленої (реалізованої) продукції, робіт послуг, яка, у свою чергу, впливає на підсумки діяльності підприємства. То наступним етапом є проведення вертикального аналізу структури витрат досліджуваного суб'єкта (табл. 2.5.) та рис 2.5.

Таблиця 2.5 – Вертикальний (структурний) аналіз витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, тис. грн

Показники	2018		2019		2020		2021		2022	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	68684	97,09	67786	96,86	64890	96,24	82890	96,75	96568	96,15
Інші операційні витрати	1990	2,81	2121	3,03	2498	3,70	2768	3,23	3831	3,81
Фінансові витрати	71	0,10	75	0,11	35	0,05	20	0,02	35	0,03
Всього	70745	100	69982	100	67423	100	85678	100	100434	100

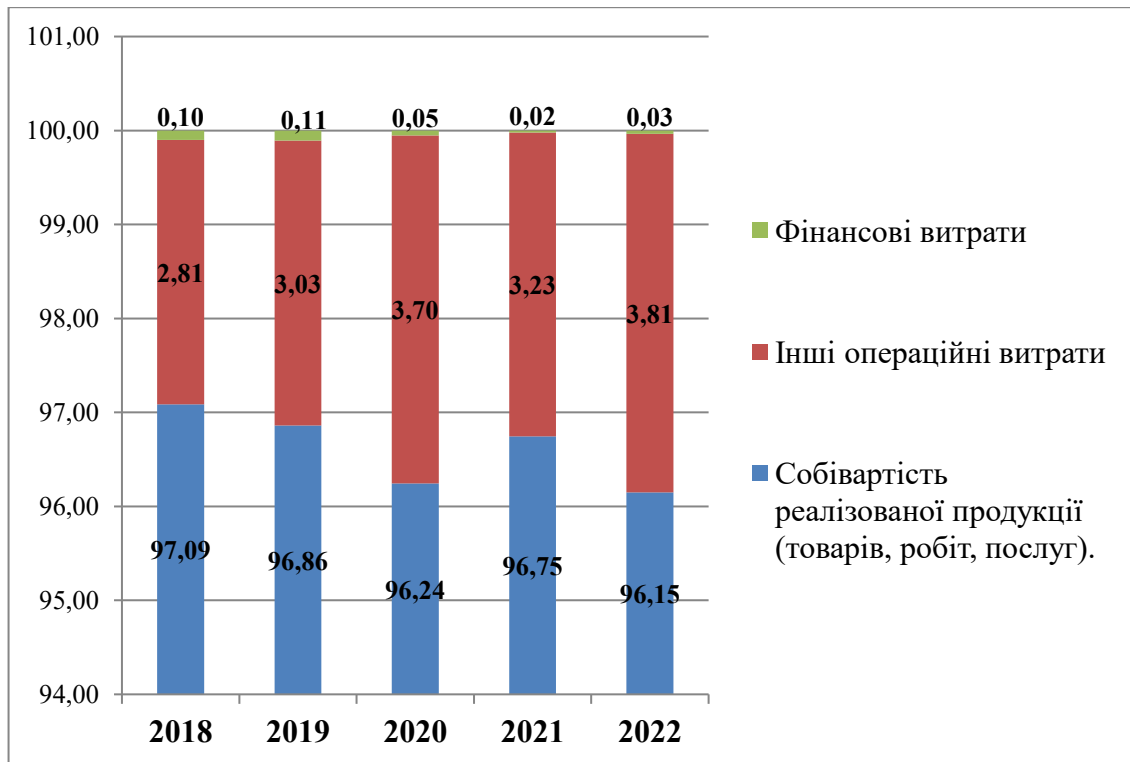

Рисунок 2.5 – Структура витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

Протягом аналізованого періоду собівартість реалізованої продукції у структурі витрат займала найбільшу частку і становила на рівні 97,09% у 2018 році, 96,24 % у 2020 році та 96,15% - у 2022 році. До складу собівартості продукції входять витрати на матеріали та комплектуючі до автомобільної техніки наявної на підприємстві, утримання основних засобів, заробітна плата працівників та соціальні нарахування, витрати на збут, адміністративні витрати тощо.

Варто зазначити, що на собівартість реалізованої продукції впливають багато зовнішніх і внутрішніх факторів, унаслідок яких змінюються рівень, обсяг, структура, динаміка витрат будь-якого суб'єкта господарювання.

Структурний аналіз витрат показує незначний розмір інших операційних витрат. Так, питома вага цих витрат становила у 2018 році – 2,81%, у 2019 – 3,03%, у 2020 році – 3,7%, у 2021 році – 3,23% та у 2022 році – 3,81%. До складу цих витрати входили витрати на послуги сторонніх організацій, також

сплата окремих податків та зборів, зокрема: земельного податку на місцеві землі, екологічний податок, податок на нерухоме майно та ін.

Фінансові витрати у структурі загальних витрат підприємства складають менше 1%. І становлять у 2018 році -0,01% у 2020 році – 0,05% у 2023 році – 0,03%. Тобто це витрати на сплату відсотків пов'язаних із користуванням короткостроковими та довгостроковими позиками банків.

Варто зазначити, що основу отриманих доходів та витрат досліджуваного підприємства становить операційна діяльність. Тому доцільно провести прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) на 2 наступні періоди, а саме на 2023 та 2024 роки за допомогою трендового аналізу і графічно це відобразити на рис 2.6- 2.8.

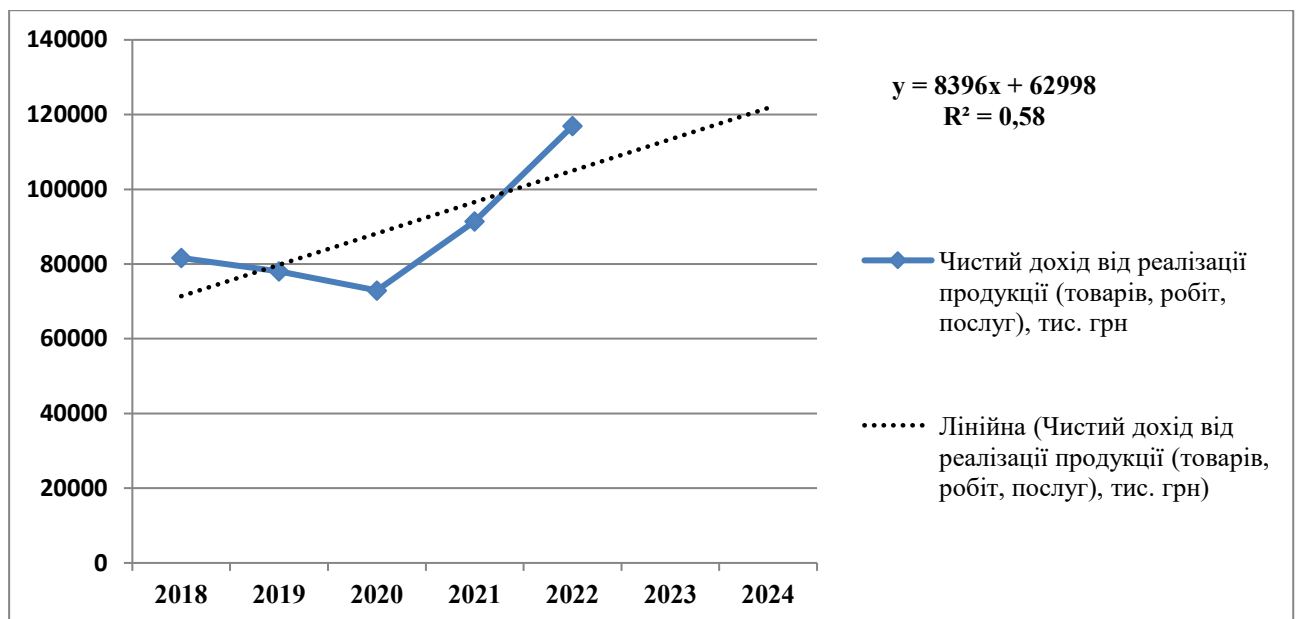

Рисунок 2.6 – Лінійна пряма тренду для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Філії «Надвірнянське лісове господарство»

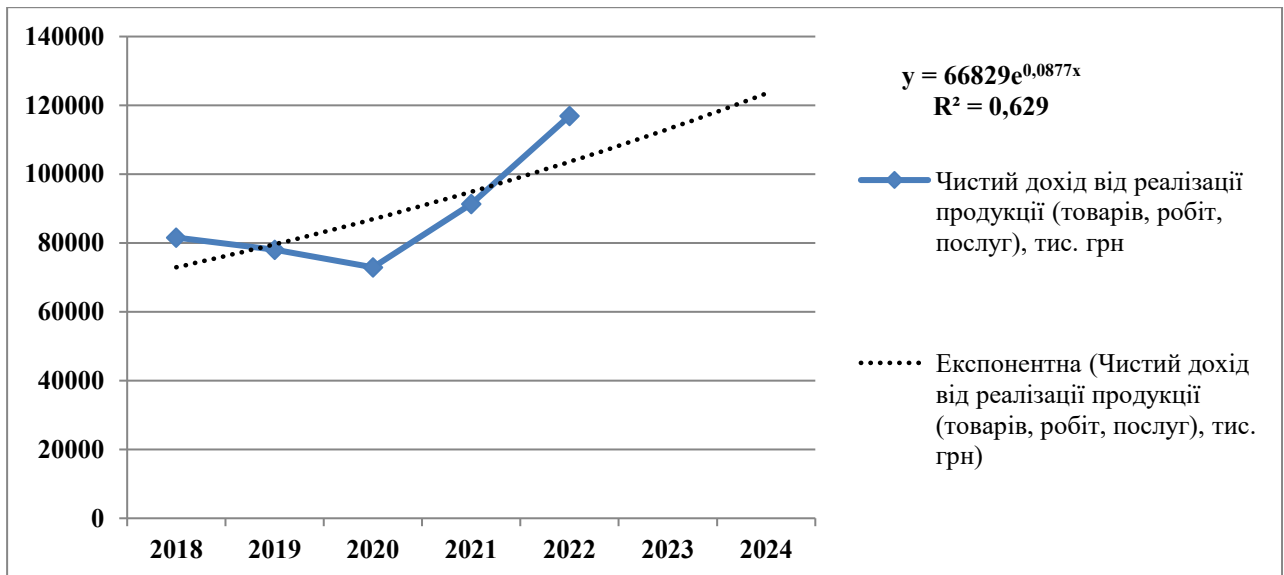

Рисунок 2.7 – Експоненціальна пряма тренду для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Філії «Надвірнянське лісове господарство»

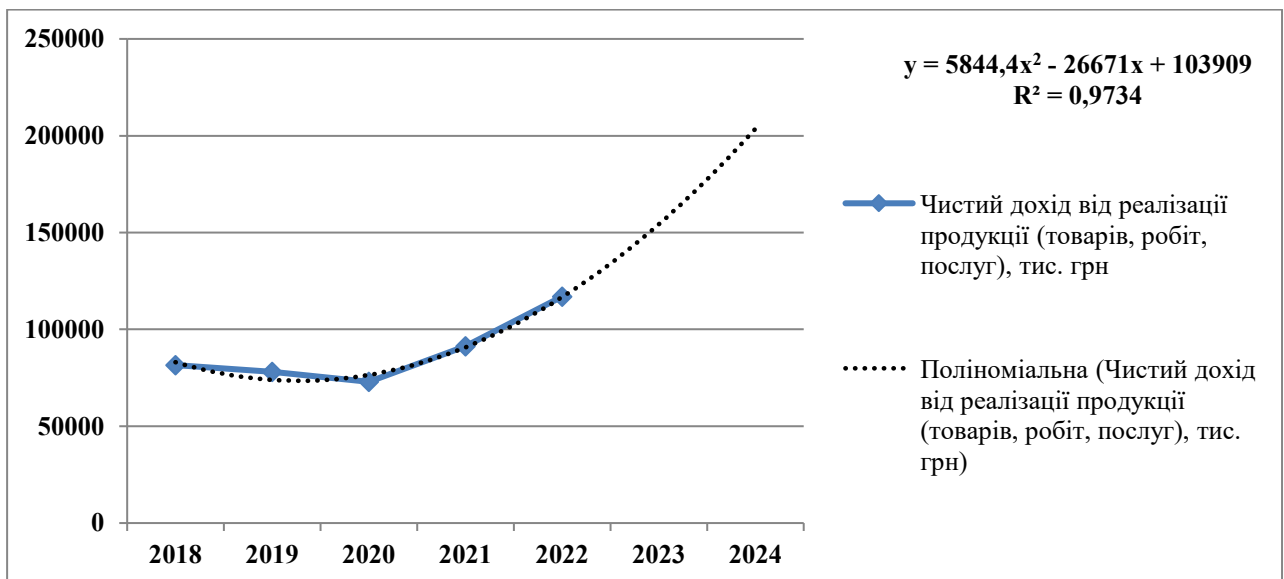

Рисунок 2.8 – Поліноміальна пряма тренду для прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Філії «Надвірнянське лісове господарство»

За результатами побудованих прямих ліній тренду бачимо, що прогнозування досліджуваного показника доцільно проводити саме за поліноміальною прямою тренду (рис 2.8), оскільки коефіцієнт детермінації $R^2=0.9734$ має найбільше значення.

На основі проведено прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) бачимо поступове підвищення цього показника у наступних періодах 2023-2024 роках, що є позитивним для діяльності підприємства.

В наступному підрозділі роботи проаналізуємо показники рентабельності підприємства так як вони відображають прибутковість та дохідність його функціонування.

2.4 Аналіз та оцінка показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Аналіз показників рентабельності допомагає підприємству в оцінці своєї ефективності функціонування та перспектив його розвитку. Величина цих показників показує співвідношення ефекту із наявними або використаними ресурсами суб'єктом господарювання.

Показники рентабельності є характеристиками факторного середовища формування доходу (прибутку) підприємства. Тому вони є важливими елементами порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання. Вихідні дані для подальшого аналізу наведено у таблиці 2.6

Таблиця 2.6 – Вихідні дані для аналізу показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Показники	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	81617	78065	72930	91373	116943
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	68684	67786	64890	82890	96568
Валовий прибуток	12933	10279	8040	8483	20375
Чистий прибуток	409	313	88	516	655
Власний капітал	15185	16012	15480	17931	18015
Середньорічна вартість ОЗ	28455,5	25754	23659,5	26479	27642
Вартість активів	35299	37087	40643	38447	42687

Результати розрахунку показників рентабельності підприємства наведено у таблиці 2.7 та рис. 2.9.

Таблиця 2.7 – Результати розрахунку показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

Показники	2018	2019	2020	2021	2022
Рентабельність активів	1,16	0,84	0,22	1,34	1,53
Рентабельність власного капіталу	2,69	1,95	0,57	2,88	3,64
Рентабельність основних засобів	1,44	1,22	0,37	1,95	2,37
Валова рентабельність реалізованої продукції	15,85	13,17	11,02	9,28	17,42
Рентабельність підприємства	0,60	0,46	0,14	0,62	0,68

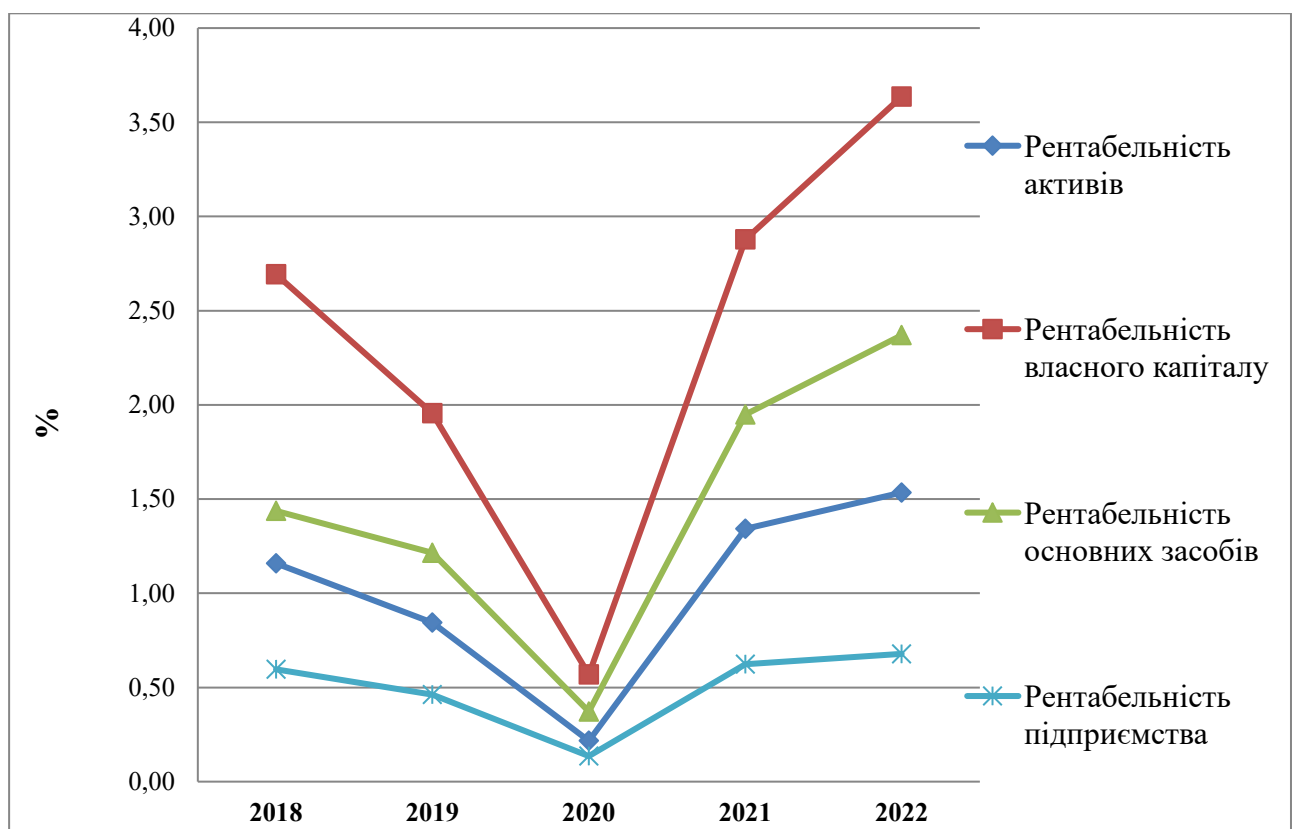

Рисунок 2.9 – Аналіз показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

За результатами проведеного аналізу бачимо, що рентабельність активів протягом 2018-2022 році зменшується і станом на 2020 рік є найнижчою і становить 0,22%, що вказує на зменшення вартості майна підприємства та чистого прибутку відповідно. Основною причиною є жорсткі карантинні

заходи, які діяли на території України у період з березня по червень 2020 році у зв'язку із поширенням коронавірусу.

Протягом 2021-2022 років спостерігається тенденція до зростання показника, так у 2021 році він становив – 1,34% а в 2022 році – 1,53%. Даний показник характеризує отримання підприємством прибутку з кожної гривні, котра вкладена в активи.

Рентабельність власного капіталу протягом аналізованого періоду, мала схожу тенденцію до показника рентабельності активів. У період 2018-2020 року вона знижувалась, і станом на 2020 рік склала 0,57%. Проте протягом 2021-2022 року вона поступово зростає, у 2021 році до 2,88%, а в 2022 році до 3,64%. Так, показник рентабельності власного капіталу характеризує ефективність вкладень коштів у діяльність підприємства і він показує який рівень прибутку приносить кожна вкладена (інвестована) грошова одиниця.

Рентабельність основних засобів протягом аналізованого періоду змінювалась не рівномірно, так, найнижче значення показника було у 2020 році і становило 0,37% . Протягом 2021-2022 році відбувається його поступове підвищення, у 2021 році до 1,95%, у 2022 році до 2,37%. Даний показник характеризує ступінь використання наявних основних засобів.

Валова рентабельність реалізованої продукції за аналізований період мала найнижче значення показника у 2021 році і воно склало 11,02%, у 2022 році значення показника зросло і становило на рівні 17,42%. Даний показник характеризує ефективність операційної діяльності підприємства, а також вказує на дієвість його цінової політики.

Рентабельність підприємства є узагальнюючим показником у роботі будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності. Так, рентабельність Філії «Надвірнянське лісове господарство» є досить мінімальною і складає менше 1%. Найнижче значення показника було у 2020 році і складало 0,14%. Протягом 2021-2022 років є не значне його підвищення до рівня 0,62% у 2021 році та 0,68% у 2022 році. Даний показник характеризує наскільки продуктивно

(ефективно) підприємство використовує ресурси (матеріальні, трудові, фінансові) та чи вони є спів розмірними із отриманими ним доходами.

Слід відмітити, що підприємство має досить низькі показники рентабельності діяльності, особливо у 2020 році. Проте загалом, рентабельність є позитивною, що свідчить про правильне використання власних коштів, покриття витрати та отримання не значного, але прибутку.

У процесі аналізу доцільно провести динаміку перелічених показників рентабельності підприємства (табл. 2.8 та рис 2.10).

Таблиця 2.8 – Динаміка показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

Показники	Роки	Абсолютне значення	Абсолютний приріст		Темп росту, %		Темп приросту, %	
			базовий	ланцюговий	базовий	ланцюговий	базовий	ланцюговий
Рентабельність активів	2018	1,16	-	-	100	100	-	-
	2019	0,84	-0,32	-0,32	72,41	72,41	-27,59	-27,59
	2020	0,22	-0,94	-0,62	18,97	26,19	-81,03	-73,81
	2021	1,34	0,18	1,12	115,52	609,09	15,52	509,09
	2022	1,53	0,37	0,19	131,90	114,18	31,90	14,18
Рентабельність власного капіталу	2018	2,69	-	-	100	100		
	2019	1,95	-0,74	-0,74	72,49	72,49	-27,51	-27,51
	2020	0,57	-2,12	-1,38	21,19	29,23	-78,81	-70,77
	2021	2,88	0,19	2,31	107,06	505,26	7,06	405,26
	2022	3,64	0,95	0,76	135,32	126,39	35,32	26,39
Рентабельність основних засобів	2018	1,44	-	-	100	100		
	2019	1,22	-0,22	-0,22	84,72	84,72	-15,28	-15,28
	2020	0,37	-1,07	-0,85	25,69	30,33	-74,31	-69,67
	2021	1,95	0,51	1,58	135,42	527,03	35,42	427,03
	2022	2,37	0,93	0,42	164,58	121,54	64,58	21,54
Валова рентабельність реалізованої продукції	2018	15,85	-	-	100	100	-	-
	2019	13,17	-2,68	-2,68	83,09	83,09	-16,91	-16,91
	2020	11,02	-4,83	-2,15	69,53	83,68	-30,47	-16,32
	2021	9,28	-6,57	-1,74	58,55	84,21	-41,45	-15,79
	2022	17,42	1,57	8,14	109,91	187,72	9,91	87,72
Рентабельність підприємства	2018	0,60	-	-	100	100	-	-
	2019	0,46	-0,14	-0,14	76,67	76,67	-23,33	-23,33
	2020	0,14	-0,46	-0,32	23,33	30,43	-76,67	-69,57
	2021	0,62	0,02	0,48	103,33	442,86	3,33	342,86
	2022	0,68	0,08	0,06	113,33	109,68	13,33	9,68

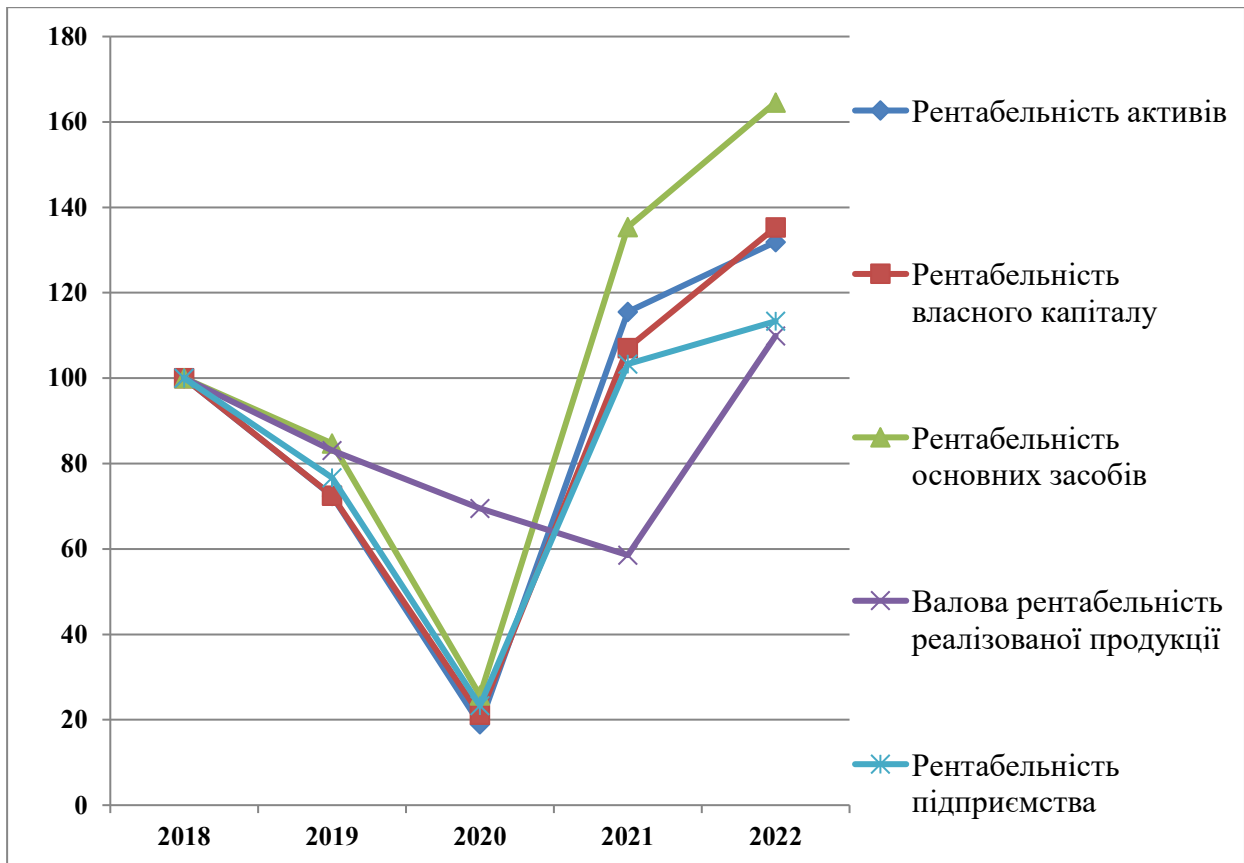

Рисунок 2.10 – Динаміка показників рентабельності діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що рентабельність активів у 2019 році знизилась на 27,59% у порівнянні із базовим періодом, у 2020 році таке зниження було досить суттєвим і склало 81,03% це пов'язано із ковідними обмеженнями, які діяли в країні у цей період та негативно позначились на діяльності багатьох підприємств. У 2021 році рентабельність активів зросла на 15,52% у порівнянні із базовим 2018 роком, а в 2022 році вона зросла на 31,90%, що є позитивним для роботи підприємства.

Рентабельність власного капіталу підприємства у 2019 році знизилась на 27,51%, а в 2020 році на 78,81% у порівнянні із базовим роком. У 2021 році даний показник зріс на 7,06%, а в 2022 році на 35,32% у порівнянні із 2018 роком. Коливання показника пов'язано, як зазначалось раніше із поширенням Covid-19.

Рентабельність основних засобів мала схожу тенденцію до зміни із іншими показниками рентабельності підприємства, а саме, у 2019 році показник

знизився на 15,28%, в 2020 році на 74,31%, проте у 2021-2022 роках спостерігається зростання показника на 35,42% у 2021 році та 64,58% у 2022 році в порівнянні із базовим 2018 роком.

Валова рентабельність реалізованої продукції у 2019 році знизилась на 16,91%, у 2020 році на 30,47%, у 2021 році на 41,45% проте у 2022 році спостерігається підвищення показника на 9,91% у порівнянні із базовим роком. На рівень цього показника впливають обсяги чистого доходу від реалізації продукції та валового прибутку.

Рентабельність підприємства протягом аналізованого періоду змінювалась наступним чином: у 2019 році вона знизилась на 23,33% у 2020 році на 76,67% проте у період 2021-2022 років вона поступово зростає на 3,33% у 2021 році та 13,33% у 2022 році в порівнянні із базовим 2018 роком.

Отож, слід відмітити, що у 2022 році усі показники рентабельності діяльності досліджуваного підприємства мали позитивну, зростаючу динаміку. Проте варто розглянути додаткові напрями для підвищення дохідності та розвитку підприємства загалом.

Висновки за розділом 2

В даному розділі магістерської роботи здійснено загальну характеристику лісогосподарських підприємств України. Здійснено вертикальний аналіз обсягів реалізованої лісової продукції за регіонами країни у 2022 році. У структурі аналізу показника визначено регіони з найбільшою питомою вагою, серед яких Житомирська – 16,9%, Рівненська – 9,7%, Київська – 8% та Львівська – 8,1%. Івано-Франківська області займає 8-му позицію серед 24 областей із показником 6,4% .

Проаналізовано структуру заготівлі деревини лісогосподарським підприємствами України за 2018-2022 роки. Відзначено, що зростає частка паливної деревини у структурі заготівель, що пов'язано із використанням його

при виробництві електроенергії та деревного вугілля, а також для приготування їжі, опалення приміщень тощо.

Здійснено загальну характеристику Філії «Надвірнянське лісове господарство» та проаналізовано основні техніко-економічні показники його діяльності. Проведений аналіз показав загальну тенденцію по усіх показниках, а саме найбільший вплив на діяльність підприємства мало поширення Covid-19 у 2020 році та застосування відповідних запобіжних заходів державою для його зменшення. Протягом 2021-2022 років спостерігається тенденція до зростання показників, що свідчить про відновлення роботи підприємства не нижче ніж на рівні базового 2018 року.

Проведено вертикальний аналіз доходів і витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки. Відзначено, що у структурі доходів підприємства левову частку, а саме 97,89% у 2022 році становить дохід від реалізації продукції який пов'язаний із заготівлею деревини різних сортів та її реалізацією, а також мисливство та відловлювання тварин і надання пов'язаних із цим послуг. Інші операційні доходи та інші доходи підприємства становлять не значну питому вагу.

Структурний аналіз витрат підприємства показав, що собівартість реалізованої продукції у структурі витрат займала найбільшу частку і становила на рівні 97,09% у 2018 році, 96,24 % у 2020 році та 96,15% - у 2022 році. До складу собівартості продукції входять витрати на матеріали та комплектуючі до автомобільної техніки наявної на підприємстві, утримання основних засобів, заробітна плата працівників та соціальні нарахування, витрати на збут, адміністративні витрати тощо. Інші складові, а саме фінансові витрати та інші операційні витрат мали не значні значення показників в аналізованому періоді.

У роботі здійснено прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2023 та 2024 роки за поліноміальною прямою тренду так як коефіцієнт детермінації $R^2=0.9734$ мав найбільше значення. Який показав поступове зростання аналізованого показника, що є позитивним для діяльності підприємства.

Проведено аналіз вертикальний та горизонтальний показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, який показав, що підприємство має досить низькі показники рентабельності діяльності, особливо у 2020 році. Проте загалом, рентабельність є позитивною, що свідчить про правильне використання власних коштів, покриття витрати та отримання не значного, але прибутку. Проте підприємству варто розглядати додаткові напрями для збільшення своєї дохідності та подальшого розвитку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХІДНОСТІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Удосконалення етапів управління доходами Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Проведений аналіз діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» показав, що на підприємстві надходження доходів здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства. Але було виявлено недоліки під час визнання доходів від основної діяльності. Відображення доходу потребує того, щоб продавець мав упевненість у збільшенні економічних вигод в наслідок продажу, а отже, якщо він не має впевненості в оплаті відвантаженої продукції то не має права визнавати дохід під час відвантаження. При цьому якщо невпевненість в оплаті за продукцію має місце у відповідному первинному документі (у доповідній записці відділу збуту або інших), то необхідно якимось чином відобразити дану операцію. Оскільки продукція вже була відвантажена покупцю і фактично на підприємстві її немає. З іншого боку – про визнання дебіторської заборгованості свідчать відвантажувальні документи, а також договори купівлі-продаж. Відображення дебіторської заборгованості в момент відображення доходу, який не можна відобразити оскільки існує невпевненість в оплаті.

Тому доцільно застосувати на підприємстві методи світового досвіду, які використовують в разі, коли не можна визначити величину або немає гарантії в оплаті за продукцію (табл. 3.1)

Застосування даних методів при реалізації продукції Філії «Надвірнянське лісове господарство» забезпечить зниження ризиків пов'язаних з правом власності, а також дасть змогу точно та вчасно відобразити дохід від основної діяльності у своїй фінансово-економічній діяльності.

Таблиця 3.1 – Методи відображення доходу в умовах ризику несплати коштів за продукцію

Методи	Визнання доходу	Характеристика
Метод продажу із відтермінуванням платежу	Визнається саме в той період, в якому надійшли кошти, а не в момент реалізації.	При відвантаженні продукції списується повна вартість з балансу, на суму якої визнається дебіторська заборгованість. Разом з тим, на суму нарахованої націнки в фіксується відтермінований дохід. А вже при надходження коштів від покупця визнається дохід у сумі платежу, який надійшов, і пропорційно з ним списується націнка.
Метод відшкодування витрат	Визнається в момент, коли надходження від покупця повністю відшкодують собівартість відвантажених товарів.	Характеризується тим, що перш ніж відобразити прибуток, компенсуються всі витрати. Відстрочений прибуток визнають лише після сплати всіх платежів. Якщо вони надійшли не в повній мірі, визнаний прибуток буде менше відстроченого на суму платежів, які не було виплачено. Метод застосовують для операцій, з високим рівнем ризику

Отримання доходу є необхідною умовою діяльності майже всіх підприємств, так як він є джерелом розвитку, з нього формується прибуток, а також фінансуються поточні витрати і виконуються податкові зобов'язання. Отримання доходу свідчить про наявність попиту на продукцію і/або послуги, що випускається [15].

Під управлінням слід розуміти «процес забезпечення діяльності підприємства відповідно до його планів і для досягнення його цілей» [16, с. 183]. Управління доходами – «економічна техніка, спрямована на визначення найбільш вигідною цінової політики для оптимізації доходу організації на основі визначення поведінки попиту» [17, с. 154].

Перш за все необхідно відзначити, що система управління доходами повинна відповідати таким принципам, як: повнота відображення, достовірність, самоокупність, зацікавленість власників у їх збільшенні, порівнянність, забезпечення фінансової стійкості, своєчасність. Також необхідно виявити основні фактори, від яких залежить система управління доходами: - ціна продажу; - обсяг реалізованої продукції; - кількість витрачених

на виробництво продукції коштів виробництва.

Доходи підприємства знаходяться під впливом ендогенних (рівень фінансово-економічної діяльності на підприємстві, компетентність керівництва та менеджерів, конкурентоспроможність продукції і/або послуг на ринку, зарплата, зміни собівартості продукції, рівень цін на реалізовану продукцію тощо) та екзогенних (рівень цін на споживані ресурси, у тому числі енергоресурси, конкурентне середовище, бар'єри входу на ринок збуту, податкова система в цілому та рівень податкового навантаження на підприємство, економічна політика державних органів управління, а також політичні та соціальні зміни в країні тощо) факторів [17, с. 265].

За допомогою перерахованих вище ендогенних факторів можна коригувати обсяг одержуваних доходів. При цьому слід зазначити, що залежність доходів підприємства від ціни і обсягів виробництва є прямою, в той час, як зв'язок між доходами і витратами виробництва – обернено пропорційна. У загальному вигляді управління доходами підприємства може мати наступний вигляд (рис. 3.1.)

Розглянемо більш детально наведені на рисунку етапи управління доходами на досліджуваному підприємстві. Оскільки варто підсилити дану складову за для підвищення дохідності суб'єкта господарювання.

Аналіз доходів попередніх періодів для підприємства важливий, так як йому необхідно бачити орієнтир, по якому буде надалі розвиватися його діяльність.

Після проведення аналізу необхідно здійснити пошук шляхів підвищення доходів. Для цього потрібно визначити які фактори впливають на дохід найбільшою мірою і чи можливо їх регулювати.

Коли розглянуті всі можливі шляхи збільшення доходів приступають до складання річних планів доходів. Потім ці плани розбивають по кварталах з метою збільшення контролю за надходженням доходів протягом року і створення можливостей прийняття своєчасних коригуючих заходів при необхідності.

Рисунок 3.1 – Етапи управління доходами Філії «Надвірнянське лісове господарство»

Контроль за виконанням планів по доходах полягає в зіставленні фактично отриманих результатів по доходах з плановими. Існують наступні методи, які можна застосовувати для підвищення доходів, а саме:

- метод тарифних планів – полягає в пропозиції одного і того ж продукту за різною ціною різних клієнтських груп;

- метод групового квотування – полягає в тому, що встановлюється певний обсяг продукції або послуг, який може бути реалізований або надано за встановленою ціною;

- метод групової оптимізації доходів – слід розуміти визначення обсягів доходів, які необхідні підприємству для нормального функціонування оптимізації груп.

На заключному етапі алгоритму управління доходами відповідні підрозділи підприємства формують звіт про фактично отримані доходи, порівнюють ці показники з плановими значеннями і надають цю інформацію керівництву. Таким чином механізм управління доходами запускається заново.

Слід відмітити, що на розмір доходу від операційної діяльності загалом найбільше впливають два основних показники:

- обсяг реалізації продукції;
- собівартість продукції.

Обсяг доходів підприємства від реалізації продукції залежить від кількості реалізованої продукції та ціни реалізації. То варто також, переглянути складові витрат, що включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів робіт, послуг). Оскільки для зниження собівартості та збільшення доходу Філії «Надвірнянське лісове господарство» варто дотримуватись економії на всіх стадіях виробничої діяльності підприємства. Здійснення на підприємстві економії відображається зниженням витрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, скороченні витрат по обслуговуванню, керуванню й інших непродуктивних витрат. Також необхідним є впровадження нової техніки, що призведе до зниження собівартості продукції і підвищить дохід.

Таким чином, запропонована система управління доходами за всіма виділеними етапами сприятиме якісному контролю за формуванням і надходженням доходів від основної діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство», що забезпечить високі фінансово - економічні показники діяльності підприємства

3.2 Напрями підвищення ефективності діяльності лісогосподарських підприємств

Лісогосподарські підприємства є справжніми полюсами росту адміністративних районів і значною мірою визначають ефективність функціонування суміжних галузей. Це забезпечується як сприятливими природно-ресурсними передумовами розширеного відтворення лісоресурсного потенціалу, так і відносно високим рівнем розвитку об'єктів лісогосподарської та лісоохоронної інфраструктури.

Рисунок 3.2 - Напрями підвищення ефективності лісогосподарських підприємств

На основі вивчення літературних наукових джерел та проведено у роботі аналізу діяльності лісогосподарського підприємства сформовано напрями підвищення ефективності їх діяльності (рис 3.2).

Результативніше використання конкурентних переваг у лісогосподарській діяльності постійних лісокористувачів має базуватися на постійному нарощенні лісоресурсного потенціалу шляхом підвищення рівня лісистості, раціоналізації і підвищення ефективності ведення лісового господарства, зростання стійкості лісових екосистем, забезпечення охорони і захисту лісових біогеоценозів, відтворення, охорони і раціонального використання мисливської фауни.

Раціоналізація і підвищення ефективності ведення лісового господарства потребують модернізації та реконструкції матеріально-технічної бази ведення лісового господарства через придбання і оновлення парку лісогосподарської техніки і знарядь для лісорозведення, покращення якості проведення рубок формування і оздоровлення лісів та збільшення загального запасу деревини, заготовленої під час їх проведення. Доцільно впроваджувати еколого-безпечні технології заготівлі і транспортування деревини, будувати, реконструювати і відновлювати лісові дороги.

Придбання сучасної лісозаготівельної та будівельно-дорожньої техніки і розбудова мережі лісових доріг дасть змогу зменшити матеріальні та часові витрати на заготівлю та транспортування деревини, що у підсумку сприятиме збільшенню обсягів лісозаготівлі, в тому числі з 1 га площі лісових земель, та підвищить рівень рентабельності лісозаготівельної діяльності.

У сьогоденних умовах виробничої діяльності та відносно низької частки стиглих та перестійних деревостанів у віковій структурі лісового фонду рівень конкурентоспроможності державних лісогосподарських підприємств напряму пов'язаний з ефективністю забезпечення розвитку рекреаційної та туристичної інфраструктури. Тобто постійні лісокористувачі на основі залучення суб'єктів підприємницької діяльності розбудовують мережу об'єктів туристично - оздоровчого спрямування, що функціонуватимуть на основі використання

несировинних корисностей лісу та даватимуть можливість задовольнити попит місцевих жителів та туристів.

Такий вид діяльності державних лісогосподарських підприємств сформує надійний канал прибуткових надходжень та дасть можливість забезпечувати прийнятний рівень прибутковості і відповідно ефективності діяльності, навіть за умови невисокої частки стиглих деревостанів у віковій структурі лісового фонду і відповідно відносно невеликої розрахункової лісосіки.

Розбудова мережі рекреаційної та туристичної інфраструктури на базі лісогосподарських підприємств — це створення умов для максимізації процесу комерціалізації більшості послуг, котри може отримати людина від природи та які продукуються лісовими біогеоценозами. Введення в дію цих об'єктів водночас виступає необхідною умовою створення нових робочих місць і відповідно зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб і єдиного соціального внеску відповідно до публічних бюджетних фондів та до позабюджетних фондів соціального спрямування.

Створення об'єктів рекреаційної та туристичної інфраструктури — це водночас формування нових полюсів ділової активності у багатолісних районах і дієвий чинник структурної перебудови регіональної економіки.

Важливою складовою підвищення ефективності лісогосподарських підприємств виступає використання конкурентних переваг, пов'язаних з лісопереробною діяльністю названих суб'єктів виробничо-господарської діяльності. Значні резерви стосовно модернізації, реконструкції та технічного переоснащення виробничо-технічної бази переробних підрозділів лісогосподарських підприємств не використовуються починаючи з 2015 року, оскільки введення мораторію на вивіз необробленої деревини позбавило постійних лісокористувачів надходжень валютної виручки і значно звузило їх інвестиційні можливості.

Модернізація та реконструкція виробничо-технічної бази лісопереробки необхідна для зниження рівня матеріальних та енергетичних витрат, що виступає вагомим чинником отримання цінової конкурентної переваги на

міжнародному та національному цільових ринках. Зниження величини операційних витрат продукції лісопереробки та отримання конкурентних цінових переваг дасть змогу збільшити виручку від реалізації та відповідно прибуткові надходження, а це в підсумку сприятиме зростанню рентабельності лісопереробки загалом.

Тенденції розвитку останніх років підтверджують необхідність прискорення темпів технічного розвитку державних лісогосподарських комплексів, щоб знизити рівень матеріаломісткості продукції, забезпечити економію лісосировини на всіх фазах переробки деревини, покращити техніко-експлуатаційні характеристики готової продукції. Технічний розвиток державних лісогосподарських підприємств має бути зорієнтований на впровадження продуктових та процесних інновацій як у лісогосподарській, так і переробній сегмент державних лісогосподарських підприємств. Запорукою забезпечення прискорених темпів технічного розвитку державних лісогосподарських підприємств є зростання капітальних вкладень та диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основних лісогосподарських засобів і основного капіталу переробних підрозділів. Індикаторами реального збільшення обсягів інвестування модернізації виробничо-технічної бази лісовідновлення та переробки деревини мають стати: збільшення капітальних інвестицій на 1 га площі земель лісового фонду, збільшення коефіцієнту відношення капітальних інвестицій до амортизації, збільшення коефіцієнту віддачі капітальних інвестицій.

Необхідно сформувані інституціональні передумови для диверсифікації джерел, методів та форм інвестування лісогосподарських та деревообробних проектів, а також проектів розбудови рекреаційної та туристичної інфраструктури.

Такі передумови створяться за умови внесення змін у законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють регуляторний вплив держави на володіння, користування та розпорядження лісогосподарськими та

лісовиробничими активами, а також розширюють права та повноваження регіональних органів управління лісовим господарством і менеджменту постійних лісокористувачів, зокрема в частині залучення приватних інвестицій та іноземного капіталу.

Актуальною в контексті підвищення рівня ефективності діяльності лісогосподарських підприємств є проблема розбудови каналів просування товарів, робіт та послуг лісового господарства та продукції лісопереробки на цільові ринки. Тобто формування системи організації збуту продукції сьогодні виступає важливою складовою підвищення конкурентоспроможності лісогосподарських підприємств.

Найбільш ефективним слід вважати створення спеціалізованих структур щодо просування лісопродукції на закордонний, національний, регіональний ринки на регіональному рівні, що дасть можливість координувати діяльність державних лісогосподарських підприємств.

Одним з пріоритетів побудови сучасної системи просування лісопродукції на цільові ринки є збільшення виручки від реалізації на 1 га площі земель лісового фонду, збільшення виручки від реалізації на 1 грн витрат на збут, підвищення рентабельності продажу. Досягнення зростання перерахованих показників водночас потребує збільшення ціни знеособленого куб. м реалізованої деревини. Важливою складовою системи забезпечення підвищення рівня конкурентоспроможності державних лісогосподарських підприємств виступає зростання прибутковості та зміцнення фінансового стану, що дасть можливість збільшити внутрішні джерела інвестування і зменшити рівень спрацювання основних засобів і більше того впровадити принципово нові методи та технології лісовідновлення, лісовідтворення, лісозаготівель, транспортування та переробки деревини, утилізації деревних відходів. Сьогодні є всі передумови для зростання рівня оплати праці працівників державних лісогосподарських підприємств, виходячи з високого рівня інвестиційної привабливості реалізації лісогосподарських, лісоохоронних та деревообробних проєктів.

Використання персоналу стане дієвим фактором підвищення конкурентоспроможності державних лісогосподарських підприємств за умови, коли буде забезпечено збільшення фонду оплати праці на 1 га площі земель лісового фонду, збільшення середньомісячної заробітної плати штатних працівників, збільшення рівня відпрацьованих годин в загальному фонді робочого часу, збільшення чистого доходу від реалізації на 1 штатного працівника. Однією з основних причин зниження рівня окремих показників ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу лісогосподарських підприємств виступає надмірне податкове навантаження, яке «забирає» внутрішні джерела інвестиційного забезпечення проєктів модернізації та реконструкції основного капіталу і суб'єкти господарювання не мають можливості знизити рівень спрацювання основних засобів.

Сьогодні рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів є ефективним фіскальним інструментом перерозподілу доходів, які утворюються внаслідок дії природних чинників і уречевлених затрат держави, здійснених у минулі десятиліття. Серед цілей підвищення конкурентоспроможності державних лісогосподарських підприємств необхідно виокремити показники: збільшення рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на 1 куб. м заготовленої деревини від рубок головного користування, збільшення сплати податків і обов'язкових платежів на 1 га лісових земель, збільшення сплати ЄСВ на 1 працівника, збільшення сплати податків і обов'язкових платежів на 1 грн чистого доходу від реалізації. Водночас застосовуючи новації в частині оподаткування діяльності постійних лісокористувачів необхідно уникнути прецедентів минулих років, коли були намагання встановити не обґрунтовано високі ставки земельного податку за користування землями лісового фонду, що могло призвести до банкрутства суб'єктів лісогосподарського підприємництва.

Висновки за розділом 3

Доходи підприємства – це найважливіша категорія, від якої залежить чи буде підприємство функціонувати надалі, доходи впливають на всі інші показники діяльності підприємства. Важливо також враховувати джерела утворення доходів.

Ситуацію на підприємстві можна назвати стабільною, оскільки левову частину доходів складають надходження від основної діяльності. Тому важливим є формування системи управління доходами, яка полягає в пошуку шляхів їх максимізації, а також організації суворого контролю за своєчасністю і обсягом надходження доходів. Цьому сприяє розробка алгоритму управління доходами, що включає такі етапи як: аналіз доходів попередніх періодів; пошук шляхів підвищення доходів; планування річних показників доходів; складання планових квартальних та помісячних показників доходів; здійснення контролю за виконанням планів по доходам; у разі виявлення відхилень від планових показників пошук причин та застосування методів коригування рівня доходів; складання звіту про фактично отриманий дохід і порівняння отриманих значень із плановими показниками. Методи коригування рівня доходів дозволяють керівникам своєчасно приймати рішення щодо змін у діяльності підприємства з метою підвищення рівня доходів.

Сформовано напрями підвищення ефективності лісогосподарських підприємств, які включають лісогосподарську та лісопереробну діяльність, технічний розвиток підприємства, прибутковість, фінансовий стан, збут продукції та природоохоронні заходи. Реалізація яких дасть змогу отримали відповідний рівень дохідності суб'єктам господарювання.

ВИСНОВКИ

Доходи суб'єкта господарювання це найважливіша складова діяльності, оскільки від її розміру залежить подальше функціонування підприємства та вплив на інші показники діяльності.

В роботі наведено теоретичні погляди на поняття «дохід». Відзначено, що немає єдиного підходу до трактування даного поняття. Проте на наш погляд під доходом суб'єкта господарювання слід вважати результати його фінансово-господарської діяльності на основі використання факторів виробництва в результаті яких отримано економічні вигоди, які дозволяють покривати понесені витрати підприємством. Доходи формується в умовах конкурентного середовища функціонування суб'єктом господарювання.

Для оцінки діяльності підприємства важливе значення має класифікація доходів. Зокрема, в роботі здійснено класифікацію за наступними класифікаційними ознаками: прогнозування планування, контролю і регулювання та прийняття управлінських рішень. Це дає змогу правильного розуміння економічного значення доходів та прийняття оптимальних управлінських рішень.

Наведено методичні підходи до аналізу доходів підприємства, що дає змогу провести їх аналіз для формування ґрунтовних висновків та пошуку напрямів підвищення дохідності та розвитку досліджуваного підприємства.

Відзначено, що доходи є важливою економічною категорією діяльності підприємства, що відіграє значну роль в формуванні прибутку та забезпечує підвищення ефективності його функціонування.

Наведено загальну характеристику лісогосподарських підприємств України. Здійснено вертикальний аналіз обсягів реалізованої лісової продукції за регіонами країни у 2022 році. У структурі аналізу показника визначено регіони з найбільшою питомою вагою, серед яких Житомирська – 16,9%, Рівненська – 9,7%, Київська – 8% та Львівська – 8,1%. Івано-Франківська області займає 8-му позицію серед 24 областей із показником 6,4% .

Проаналізовано структуру заготівлі деревини лісогосподарським підприємствами України за 2018-2022 роки. Відзначено, що зростає частка паливної деревини у структурі заготівель, що пов'язано із використанням його при виробництві електроенергії та деревного вугілля, а також для приготування їжі, опалення приміщень тощо.

Здійснено загальну характеристику Філії «Надвірнянське лісове господарство» та проаналізовано основні техніко-економічні показники його діяльності. Проведений аналіз показав загальну тенденцію по усіх показниках, а саме найбільший вплив на діяльність підприємства мало поширення Covid-19 у 2020 році та застосування відповідних запобіжних заходів державою для його зменшення. Протягом 2021-2022 років спостерігається тенденція до зростання показників, що свідчить про відновлення роботи підприємства не нижче ніж на рівні базового 2018 року.

Проведено вертикальний аналіз доходів і витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки. Відзначено, що у структурі доходів підприємства левову частку, а саме 97,89% у 2022 році становить дохід від реалізації продукції який пов'язаний із заготівлею деревини різних сортів та її реалізацією, а також мисливство та відловлювання тварин і надання пов'язаних із цим послуг. Інші операційні доходи та інші доходи підприємства становлять не значну питому вагу.

Структурний аналіз витрат підприємства показав, що собівартість реалізованої продукції у структурі витрат займала найбільшу частку і становила на рівні 97,09% у 2018 році, 96,24 % у 2020 році та 96,15% - у 2022 році. До складу собівартості продукції входять витрати на матеріали та комплектуючі до автомобільної техніки наявної на підприємстві, утримання основних засобів, заробітна плата працівників та соціальні нарахування, витрати на збут, адміністративні витрати тощо. Інші складові, а саме фінансові витрати та інші операційні витрат мали не значні значення показників в аналізованому періоді.

У роботі здійснено прогнозування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2023 та 2024 роки за поліноміальною прямою тренду

так як коефіцієнт детермінації $R^2=0.9734$ мав найбільше значення. Який показав поступове зростання аналізованого показника, що є позитивним для діяльності підприємства.

Проведено аналіз вертикальний та горизонтальний показників рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки, який показав, що підприємство має досить низькі показники рентабельності діяльності, особливо у 2020 році. Проте загалом, рентабельність є позитивною, що свідчить про правильне використання власних коштів, покриття витрати та отримання не значного, але прибутку. Проте загальний рівень показників є достатньо низьким тому підприємству варто розглядати додаткові напрями для збільшення своєї дохідності та подальшого розвитку.

Оскільки левову частину доходів складають надходження від основної (операційної) діяльності підприємства. У доходах від операційної діяльності важливе місце посідають доходи (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг). Для підвищення доходу від операційної діяльності потрібно спиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: вивчення техніко- економічних показників роботи підприємства й організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних засобів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків тощо. Тому доцільно сформування систему управління доходами, яка полягає в пошуку шляхів їх максимізації, а також організації суворого контролю за своєчасністю і обсягом надходження доходів. Цьому сприяє розробка алгоритму управління доходами, що включає такі етапи як: аналіз доходів попередніх періодів; пошук шляхів підвищення доходів; планування річних показників доходів; складання планових квартальних та помісячних показників доходів; здійснення контролю за виконанням планів по доходам; у разі виявлення відхилень від планових показників пошук причин та застосування методів коригування рівня доходів; складання звіту про фактично отриманий дохід і порівняння отриманих значень із плановими показниками. Методи коригування рівня доходів дозволяють

керівникам своєчасно приймати рішення щодо змін у діяльності підприємства з метою підвищення рівня доходів.

В роботі виокремлено напрями підвищення ефективності лісогосподарських підприємств, які включають лісогосподарську та лісопереробну діяльність, технічний розвиток підприємства, прибутковість, фінансовий стан, збут продукції та природоохоронні заходи. Реалізація яких дасть змогу отримати відповідний рівень дохідності суб'єктам господарювання та підвищити ефективність функціонування загалом..

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА

1. Дерій В. А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. 272 с.
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами» : виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL : <https://mof.gov.ua/>
3. Лоханова Н. О. Облік виручки по договорах з клієнтами – нові підходи до визнання відповідно до МСФЗ 15. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 21. С. 38–41.
4. Волощина О. А., Кордзаія І. А., Даценко С. М., Ульченко А. М. Методичні підходи до аналізу доходів підприємства та факторів їх формування. Ефективна економіка : електрон. наук. фах. вид. 2019. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/49.pdf
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
7. Бурковський А.П., Бурковський П. А. Дохідність та шляхи підвищення прибутковості вітчизняних промислових підприємств Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2013. Вип. 7. 58-70с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkpnuen_2013_7_1
8. Економіка природокористування: Підручник / Хвесик М.А., Рогач С. М., Кулаєць М. М., Ільків Л. А., Авраменко Т. П.. За ред. д-ра. екон. наук, проф., академіка НААН України Хвесика М. А. К.: Аграр Медіа Груп, 2013. 334 с.
9. Державна служба статистики України URL: <https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/sg/sgo.html>

10. Яворський П., Павицька Ю., Кухта П., Литвинова В. Ринок деревини та лісоматеріалів України: як працює та що стримує розвиток?: Аналітичний звіт. Київська школи економіки, 2020 с.170
11. Офіційний сайт ДП «Ліси України» Філія «Надвірнянське лісове господарство» URL: <https://nlg.org.ua/index.php/pro/orhanizatsiina-struktura>
12. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник. Львів : Компакт-ЛВ, 2005. 304 с.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 : за станом на 27.06.2013 URL.: <https://ips.ligazakon.net/document/view/REG4153?an=1553>
14. Маркова Т. Д. Тройніна В. В., Чорна С. В. Оцінка впливу витрат і доходів на фінансові результати на прикладі ПП фірма «Гармаш» Економіка харчової промисловості. 2018. Т. 10. Вип. 2.
15. Ткаченко Т. П., Тульчинська С. О., Бойчук Д. В. Управління доходами на підприємстві URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/152.pdf
16. Економіка підприємства: навч. пос. за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. 2-ге вид. К.: Ельга-Н, КНТ, 2009. –780 с.
17. Кириченко С. О., Лінник І.М. Сучасний фінансовий стан підприємства та перспективи його розвитку. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2015. №16. С. 261-266.
18. Круш П.В., Тульчинська С.О., Тульчинський Р.В. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. пос.. К.: Центр учбової літератури, 2008. 206 с
19. Дубас Р.Г., Камратов С.В. Формування стратегії розвитку підприємств лісового господарства України. Вісник Донецького державного університету управління.. Науковий журнал. 2017. №4 (77). С.52 – 60.
20. Дубас Р.Г., Дядченко І.І. Теоретичні засади антикризового управління лісокористуванням півдня України. Науково-практичний журнал «Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку» -Київ. 2018. №15. С. 66-73.

21. Кизим М., Ярошенко І. Інструменти лісової політики України. Проблеми економіки. 2018. № 2 (36). С. 66—70.
22. Попадинець Н.М. Внутрішній ринок продукції лісової промисловості України: проблеми та напрями розвитку: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2014. 182 с.
23. Смолін І.В. Конкурентоспроможність підприємства: об'єкти, критерії, показники оцінювання. Конкурентоспроможність національної економіки: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції, 5—6 жовтня 2017 р. К., 2017. С. 170—175.
24. Цегельник Н.І. Економічний стан лісової галузі в Україні та його вплив на сталий розвиток лісгосподарських підприємств. Агросвіт. 2021. № 13—14. С. 29—34.
25. Маргітич В. Матриця діагностики організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку. Стратегія бізнесу: футурологічні виклики: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. К.: КНЕУ, 2019. 495 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/26960>.
26. Кубиній Н.Ю., Данайканич О.В., Кубиній В.В. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства Науковий вісник Ужгородського Університету 2020 Випуск 1 (55) С.97-102.
27. Poliatykina L. I. Rationale and trends of development of small business enterprises in Ukraine. Economic and law paradigm of modern society. 2018. № 2. Pp. 31–39.
28. Блонська В.І., Сподарик – Львівська О.М. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008, вип. 18.6.- С.118-123. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/18_6/117_Blonska_18_6.pdf
29. Єлбаєва І.Р. Мельник Т.А Економічна сутність доходу підприємства Наукові записки КНТУ, вип.11, ч.І, 2011 С.307-310.
30. Гуріна Н. В. Економічна сутність доходів та їх класифікація: проблеми і шляхи вирішення. Науковий вісник Херсонського державного

університету. Сер.: Економічні науки. 2015. Вип. 12 (1). С. 203–205.

31. Козаченко А. Ю Доходи суб'єктів господарювання: економічна сутність та класифікація. Вісник Хмельницького національного університету 2021, № 6, Том 2 С.35-44.

32. Сидорченко Т.Ф, Гавриш А.Є. Резерви зростання доходу підприємства від операційної діяльності. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Випуск 23. 2018 С 301-303.

33. Влезько І., Кузічкіна Н Стратегія збільшення доходів на підприємстві . КНТЕУ Scientific publication. - 2011. - Вип. 18.6. - С. 117-123.

34. .Тринька Л. Я., Липчанська (Іванчук) О. В., Економічний аналіз: навчально-методичний посібник К.:Алерта, 2013 568 с.

35. Шмиголь Н.М. Аналіз методів формування доходів підприємства в ринковій економіці Економіка та підприємництво. 2010. №2. С.233-236.

36. Карпук А. І., Кватирко О. М., Гордійчук А. І. Підвищення конкурентоспроможності лісогосподарських підприємств багатолісного регіону: ключові напрями, механізми та інституціональні форми. Економіка та держава № 12/2021 С. 17-22.

37. Чернець С.В. Еколого-економічні особливості управління лісогосподарськими підприємствами. Електронне фахове видання «Ефективна економіка» №8, 2019 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/151.pdf

38. Коваль Я. В., Блажкевич Т. П., Волочков В. В. Планування виробництва в лісовому господарстві: навчальний посібник. Житомир : Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2011. - 504 с.

39. . Ксьондз С. В., Підгірна, В. С., Сеньовська Я.В. Обґрунтування напрямів підвищення ефективності економічної діяльності лісових господарств. АГРОСВІТ № 20, 2019 С. 64-70.

ДОДАТОК А1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Державне підприємство "Надвіринянське лісове господарство"	Дата (рік, місяць, число)	2019	07	01
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за СДРПОУ	22189564		
Організаційно-правова форма господарювання	державна	за КОАТУУ	2624000000		
Вид економічної діяльності	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві	за КОПФГ	140		
Середня кількість працівників	1 288	за КВЕД	02.40		
Адреса, телефон	вулиця Соборна, буд. 163, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78400		20664		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 30 червня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12	7
первісна вартість	1001	47	47
накопичена амортизація	1002	35	40
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 722	1 713
Основні засоби	1010	27 214	25 764
первісна вартість	1011	50 193	50 842
знос	1012	22 979	25 078
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	28 948	27 484
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 199	5 618
Виробничі запаси	1101	1 086	1 066
Незавершене виробництво	1102	4	16
Готова продукція	1103	3 109	4 536
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	35	35
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 567	3 177
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	280	280
з бюджетом	1135	385	376
у тому числі з податку на прибуток	1136	385	376
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	101	138
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	67	29
Готівка	1166	20	22
Рахунки в банках	1167	47	7
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

ДОДАТОК А 2

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	564	711
Усього за розділом II	1195	8 198	10 364
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	37 146	37 848

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	584	584
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	15 070	15 176
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	15 654	15 760
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відсрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	920	581
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6 756	6 420
розрахунками з бюджетом	1620	3 972	5 301
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	631	534
розрахунками з оплати праці	1630	3 585	4 704
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2 389	2 639
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	2 958	1 468
Відсрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	281	441
Усього за розділом III	1695	21 492	22 088
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1700	-	-
Баланс	1900	37 146	37 848

Керівник

Головний бухгалтер

Осташук Руслан Васильович

Гавкалок Тетяна Іванівна

1. Визначається в порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК Б 1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Державне підприємство "Надвірнянське лісове господарство"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	2021	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	державна	за КОАТУУ	22189564	
Вид економічної діяльності	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві	за КОПФГ	2624000000	
Середня кількість працівників	1 239	за КВЕД	10	
Адреса, телефон	вулиця Соборна, буд. 163, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78400		02.40	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		20664		
Складено (зробити позначку "x" у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			x	
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2	-
первісна вартість	1001	47	47
накопичена амортизація	1002	45	47
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 727	1 850
Основні засоби	1010	24 719	22 600
первісна вартість	1011	51 880	54 053
знос	1012	27 161	31 453
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	26 448	24 450
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	9 567	19 280
Виробничі запаси	1101	1 392	916
Незавершене виробництво	1102	2	-
Готова продукція	1103	8 173	18 364
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	35	35
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 200	1 942
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	276	445
з бюджетом	1135	364	188
у тому числі з податку на прибуток	1136	364	188
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4	41
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	145	5
Готівка	1166	21	1
Рахунки в банках	1167	124	4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

ДОДАТОК Б 2

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	604	1 668
Усього за розділом II	1195	14 195	23 604
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	40 643	48 054

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	584	584
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	14 896	15 428
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	15 480	16 012
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	407	407
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 760	10 940
розрахунками з бюджетом	1620	9 262	13 406
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	526	293
розрахунками з оплати праці	1630	4 419	1 265
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	860	3 282
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страхового діяльність	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	3 570	2 027
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	359	422
Усього за розділом III	1695	25 163	32 042
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
У чистій вартості активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	40 643	48 054

Керівник

Головний бухгалтер

(Handwritten signature)

Остапук Руслан Васильович

Гавкалюк Тетяна Іванівна

1 Визначений в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК В 1

Підприємство Державне підприємство "Надвірнянське лісове господарство" Дата (рік, місяць, число) 2021 | 01 | 01
 (найменування) за СДРПОУ 22189564

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	72 930	78 065
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(64 890)	(67 786)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	8 040	10 279
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 638	944
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(6 868)	(8 584)
Витрати на збут	2150	(10)	(71)
Інші операційні витрати	2180	(2 498)	(2 121)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	302	447
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	6	10
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(35)	(75)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

ДОДАТОК В 2

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	273	382
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(185)	(69)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	88	313
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	88	313

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	42 553	39 913
Витрати на оплату праці	2505	21 061	26 661
Відрахування на соціальні заходи	2510	4 724	5 725
Амортизація	2515	3 837	3 798
Інші операційні витрати	2520	2 126	2 540
Разом	2550	74 301	78 637

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

Осташук Руслан Васильович

Гавкалюк Тетяна Іванівна

Додаток 2 до Порядку складання звітності та контролю вимогам фінансового плану суб'єкта господарювання державного (пункт 11)

Підприємство	Код	Внесок, мільйонів українських гривень
Оптимізаційно-адміністративна форма	21189564	140
Суб'єкт управління		37664
Вид економічної діяльності	02.10	
Галузь		
Однієї особи, тис. грн		
Розмір державної частки у статутному капіталі	100%	
Середньобізнесова владність індивідуальних громадянів	249	
Місцезнаходження		
Телефон		
Прозвіання та власне ім'я керівника		

ЗВІТ
про виконання фінансового плану
за 2022 року
Основні фінансові показники

Найменування показника	Код рядка	Факт порівняльним підсумком з початку поточного року	план	Звітний період: (2022р.)		виконання, %	
				факт	відхилення, +/-		
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Формування фінансових результатів							
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1000	91 373	116 943	73 500	116 943	43 443	159
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1010	(82 890)	(96 568)	(64 078)	(96 568)	(32 490)	151
Валовий прибуток/збиток	1020	8 483	20 375	9 422	20 375	10 953	216
EBITDA	1310	4 297	3 635	4 136	3 635	(801)	88
Чистий фінансовий результат	1200	516	655	112	655	543	585
II. Саломо покращень, зборів та інших обов'язкових платежів							
Позиток на підбиток підприємств	2111	122	426	24	426	402	1 775
Позиток на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету за періодом звітного періоду	2112	15 013	18 416	8 285	18 416	10 131	222
Позиток на додану вартість, що підлягає відшкодуванню з бюджету за періодом звітного періоду	2113	-	-	-	-	-	#ЗНАЧІ
Відрахування чистого прибутку державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями	2115	63	850	90	850	760	944
Відрахування частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (частки) належить державі, на виплату дивидендів на державну частку	2131	-	-	-	-	-	#ЗНАЧІ
Усього впливає на користь держави	2200	43 659	49 999	27 855	49 999	22 144	179
III. Капітальні інвестиції							
Капітальні інвестиції	4000	714	4 940	1 200	4 940	3 740	412
IV. Коєфіцієнтний аналіз							
Рентабельність діяльності (чистий фінансовий результат / чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)) * 100, %	5010	0,6	0,6	0,2	0,6	0,6	X
Рентабельність активів (чистий фінансовий результат / вартість активів, рядок 6020) * 100, %	5020	1,4	1,7	0,3	#ЗНАЧІ	X	X
Рентабельність власного капіталу (чистий фінансовий результат / власний капітал, рядок 6080) * 100, %	5030	2,9	3,8	0,7	#ЗНАЧІ	X	X
Рентабельність EBITDA (EBITDA, рядок 1310) / чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), рядок 1000) * 100, %	5040	4,7	3,1	5,6	3,1	3,1	X
Коєфіцієнт фінансової стійкості (власний капітал, рядок 6080 / довгострокові зобов'язання, рядок 6040)	5050	0,9	0,8	0,8	#ЗНАЧІ	X	X
Коєфіцієнт ліквідності основних засобів (сума ліноса, рядок 6093 / первісна вартість основних засобів, рядок 6002)	5060	0,6	0,6	0,7	#ЗНАЧІ	X	X
V. Звіт про фінансовий стан							
Необоротні активи, засього, в тому числі:	6000	23 937	26 570	18 292	26 570	18 292	#ЗНАЧІ
основні засоби	6001	21 094	22 503	16 442	22 503	16 442	#ЗНАЧІ
первісна вартість	6002	56 456	59 159	55 785	59 159	55 785	#ЗНАЧІ
зноса	6003	35 362	36 656	39 343	35 362	39 343	#ЗНАЧІ
Оборотні активи, засього, в тому числі:	6010	13 150	11 877	18 650	11 877	18 650	#ЗНАЧІ

III. Розрахунки з бюджетом

Найменування показника	Код розра	Факт нараховани		Звітний рік (2022р.)		виконання, %	
		міжрічний рік	поточний рік	план	факт		
							3
2	2					7	8
Розподіл чистого прибутку							
Чистий фінансовий результат	1200	516	655	112	655	543	585
Залишок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) на початок звітного періоду	2000	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Коригування, зміна об'єкту податку (розшифрувати)	2005	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Скоригований залишок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) на початок звітного періоду	2009	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Нараховані до сплати відрахування частини чистого прибутку, усього, у тому числі:	2010	(413)	(524)	(90)	(524)	(434)	582
державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями до державного бюджету	2011	(413)	(524)	(90)	(524)	(434)	582
господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать	2012	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
у тому числі на державну частку	2012/1	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Перенесено з податкового капіталу	2020	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Розвиток виробництва	2020	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
у тому числі за основними видами діяльності за КВЕД	2030	(103)	(131)	(22)	(131)	(109)	595
Резервний фонд	2031	(103)	(131)	(22)	(131)	(109)	595
Інші фонди (розшифрувати)	2040	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Інші цільові (розшифрувати)	2050	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Залишок нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) на кінець звітного періоду	2060	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Сплата податків, зборів та інших обов'язкових платежів	2070	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Сплата податків та зборів до Державного бюджету України (податковий платеж), усього, у тому числі:	2110	18 796	22 777	12 377	22 777	10 400	184
податок на прибуток підприємств	2111	122	426	24	426	402	1 775
податок на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету за підсумками звітного періоду	2112	15 013	18 416	8 285	18 416	10 131	222
податок на додану вартість, що підлягає відшкодуванню з бюджету за підсумками звітного періоду	2113	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
акцизний податок	2114	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
відрахування частини чистого прибутку державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями	2115	63	850	90	850	760	944
реєтня плата за транспортування	2116	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
реєтня плата за користування нарами	2117	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
податок на доходи фізичних осіб	2118	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
інші податки та збори (розшифрувати)	2119	3 598	3 085	3 978	3 085	(893)	78
податок на доходи підприємств	2120	18 642	15 352	9 208	15 352	6 144	167
податок на доходи фізичних осіб	2121	4 991	10 018	5 130	10 018	4 888	195
земельний податок	2122	2 463	1 518	1 140	1 518	378	133
орендна плата	2123	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
інші податки та збори (розшифрувати)	2124	11 188	3 816	2 938	3 816	878	130
Інші податки, збори та платежі на користь держави, усього, у тому числі:	2130	6 221	11 870	6 270	11 870	5 600	189
відрахування частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків належить	2131	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
митні платежі	2132	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
судний ввісок на загальнооб'єктове державне соціальне страхування	2133	6 221	11 870	6 270	11 870	5 600	189
інші податки, збори та платежі (розшифрувати)	2134	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Погиблення податкового боргу, усього, у тому числі:	2140	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
погиблення реструктурованих та відстрочених сум, що підлягають сплаті в поточному році до бюджетів та	2141	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
інші (штрафи, пені, неустойки) (розшифрувати)	2142	-	-	-	-	-	#ДЕЛ/0!
Усього вислат на користь держави	2200	43 659	49 999	27 845	49 999	22 144	170

Керівник Голова комісії з призначення
(посіда)

(підпис)

Михайло БОЙКО
Власне ім'я ПІРІЗВИЩЕ

БІБЛІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Тема магістерської роботи: «Шляхи підвищення доходів лісогосподарських підприємств»

Обсяг пояснювальної записки – 79 стор

1. Мета та завдання магістерської роботи
2. Класифікаційні ознаки та складові доходів підприємства
3. Частка реалізованої лісової продукції регіонами України за 2022 рік
4. Структура заготівлі деревина лісогосподарськими підприємствами України за 2018-2022 роки
5. Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки
6. Структура доходів аналізованого лісогосподарського підприємства за 2018-2022 роки
7. Структура витрат Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки
8. Аналіз показники рентабельності Філії «Надвірнянське лісове господарство» за 2018-2022 роки
9. Етапи управління доходами Філії «Надвірнянське лісове господарство»
10. Напрями підвищення ефективності лісогосподарських підприємств

10.01.2024 р.

Шакула А. Ю.